

**KATASZTRÓFAVÉDELMI KOORDINÁCIÓS
TÁRCAKÖZI BIZOTTSÁG**

**A Katasztrófavédelmi Koordinációs Tárcaközi Bizottság
5./2024. (XII. 20) határozata
a 2024. évi dunai árvízi helyzet kezelésének tapasztalatairól szóló
beszámoló elfogadásáról**

1. A Katasztrófavédelmi Koordinációs Tárcaközi Bizottság (a továbbiakban: KKB) a jelen határozat mellékletét képező, a 2024. évi dunai árvízi helyzet kezelésének tapasztalatairól szóló beszámolót megtárgyalta, és az abban foglaltakat elfogadja.
2. A KKB felhívja a BM OKF főigazgatóját, mint a KKB adminisztratív feladatait ellátó szervezet vezetőjét, hogy a KKB Ügyrend 36. pont j) alpontjának megfelelően gondoskodjon a határozat Hivatalos Értesítőben történő közzétételéről.

Dr. Pintér Sándor
KKB elnök

Belügyminisztérium
Miniszter

**Beszámoló a 2024. évi dunai árvízi helyzet kezelésének
tapasztalatairól
(OVF - BM OKF - NNGYK)**

ORSZÁGOS VÍZÜGYI FŐIGAZGATÓSÁG

1. Az árhullámokat kiváltó hidrometeorológiai okok, az árhullám levonulásának hidrológiai jellemzői

A dunai árvizek kialakulása legtöbbször a térségben fejlődő, vagy itt megrekedt közép-európai ciklonokhoz köthető, ahogy azt a 2013-as történelmi árvíz idején is tapasztalni lehetett.

A szélsőségesen meleg és száraz nyári időjárást követően 2024 szeptemberében a Boris névre keresztelt közép-európai ciklon hatására több napon keresztül rendkívül nagy mennyiségű csapadék hullott a Duna felső vízgyűjtőire. A légörvény hatására a hőmérséklet is markánsan csökkent, a 30 fok feletti maximum-hőmérsékleteket a 10 fokot alig meghaladó értékek váltották fel.

A Boris ciklon kialakulását három időjárási körülmény egyszerre támogatta. Az első a nagy hőmérsékleti kontraszt volt, amely az északnyugatról jövő gyorsan mozgó hidegfront mögötti hűvösebb és a mediterrán térséget kitöltő rendkívül meleg légtömeg között alakult ki. Ez önmagában is kedvezett a fronton létrejövő hullám kialakulásához. A másik tényező az Alpok hatása, amely az északnyugati hidegfrontok esetén kedvez a ciklogenezisnek (a mediterrán ciklonok, illetve elsősorban az ún. genovai ciklonok jórészt ennek hatására jönnek létre). Ezúttal volt egy harmadik tényező is, a térségben felhalmozódott, részben trópusi eredetű nagy nedvesség, amely a ciklon kialakulásánál és a nagy csapadékrendszerek létrejöttében játszott fontos szerepet.

Az északi félteke szokatlanul meleg nyara hozzájárult ahhoz, hogy a ciklon kialakulását megelőzően a légkörben – telítetlen állapotban, a trópusi területekről a Nyugat-Szahara felett áthaladó nedves szállítószalaggal érkező számottevő vízgőz formájában – több nedvesség halmozódjon fel, és ez a rendkívül meleg sivatagi és mediterrán levegőben kicsapódás nélkül magasabb földrajzi szélességű területekre jusson. (A magas nedvességtartalmú, de telítetlen levegő találkozása az érkező hideg légtömeggel részben hozzájárult a ciklon kialakulásához is.) A kialakult alacsony nyomású légörvény ugyanakkor nagy területekről szívta magába a környező légtömegeket, amelyekben bőven talált nedvességet, így ezek tovább táplálták a ciklon csapadékrendszereit.

A Boris ciklon legjelentősebb hatása a rendkívül nagy csapadék volt. A ciklon előtt szeptember 10-én már átvonult egy csapadékrendszer Közép-Európa felett, amelyből elsősorban a Rába és a Lajta vízgyűjtőjében esett sok eső.

A következő napon ez a csapadékhullám már a Déli-Kárpátok térségébe helyeződött át, a Kárpátokon túli román területeken villámárvizeket is okozott, de a Duna felső vízgyűjtőjén ekkor még nem volt jelentősebb eső.

A nyugatról érkező hidegfront hatására szeptember 12-én reggelig főként osztrák területen már többfelé 20 mm-t meghaladó eső esett 24 óra alatt, azonban ez önmagában még nem okozott volna árvizet.

Szeptember 12-én az Alpok délkeleti oldalán mélyülő ciklon már nagyon sok csapadékot okozott elsősorban Tirolban és Szlovéniában, az utóbbi területen többfelé 100 mm fölötti értékeket produkálva szeptember 13-án reggelig. Magyar területen a Dunántúl nyugati peremén 40 mm-t mértek, a Dunától keletre pedig még alig hullott csapadék.

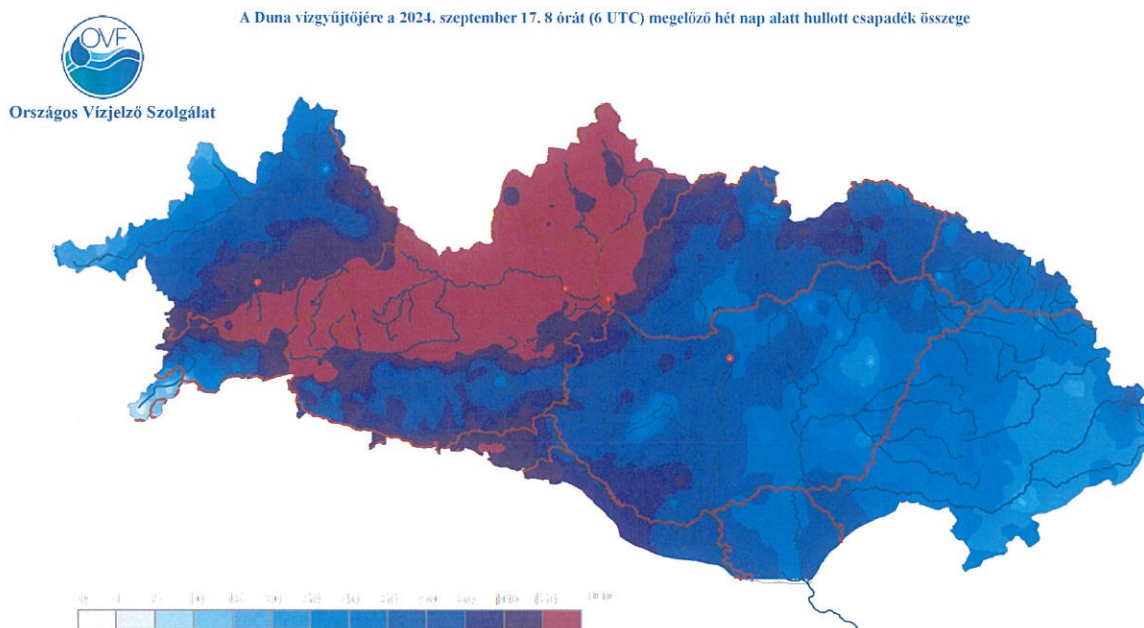
A következő napon a már kimélyült légörvény felhőrendszere osztrák és cseh területek felett okozott rendkívüli csapadékot, szeptember 14-én reggelig az osztrák-cseh határ közelében helyenként 100 mm-nél is több eső esett 24 óra alatt. Magyarországon kiadós eső volt az egész országban.

Az eddig lehullott csapadék már kritikus árvízi helyzetet okozott, Ausztriában és Csehországban a felső szakaszokon sokfelé kiléptek a folyók a medrükből, jelentős, épületeket és infrastruktúrát sújtó árvízi eseményekről érkeztek jelentések.

A ciklon azonban még mindig nem mozdult a térségben, és szeptember 15-én reggelig főleg Alsó- és Felső-Ausztriában, továbbá Lengyelország délnyugati területein esett rendkívüli mennyiségű, nagyobb területen 150 mm-t meghaladó eső 24 óra alatt, eddig soha nem tapasztalt árvízi helyzetet okozva. Magyar területen ugyancsak jelentős csapadék hullott ismét, a Dunántúlon helyenként 40 mm-t is mértek.

A következő napon csak Alsó-Ausztriában mértek ismét kritikus mennyiségű, helyenként 60 mm-t is meghaladó csapadékot, de a Duna teljes felső vízgyűjtőjében is jellemzően 20 mm-t meghaladó eső esett 24 óra alatt szeptember 16-án reggelig.

A ciklon továbbra sem mozdult és 17-én a reggeli órákig az osztrák vízgyűjtőn nagy területeken ismét 40 mm eső esett, minden eddiginél kritikusabb helyzetet teremtve úgy a helyi vízfolyásokon, mint a Duna egész felső szakaszán. Végül szeptember 17-én kezdett a ciklon feloszlani és 18-án reggelre már csak minimális csapadék hullott a Duna teljes vízgyűjtőjén.

1. ábra - A Duna vízgyűjtőjére hullott csapadékösszegek 2024. szeptember 11-17 között

A Boris ciklon által produkált összes csapadékot tekintve megállapítható, hogy a ciklon hét napja alatt a legtöbb eső Felső-Ausztriában esett, ahol nagyobb területen 200 mm feletti értékeket mértek, de hasonlóan rendkívül csapadékos területek Csehországban, illetve Lengyelország déli körzeteiben is voltak. Nagy területen hullott 100 mm feletti csapadék, a fenti térségen kívül még Szlovéniában, illetve Horvátországban is. Magyarországon a Nyugat-Dunántúlon esett 100 mm feletti csapadék a ciklonból, a legtöbb Mosonmagyaróváron: 107 mm.

A csapadéktevékenység által leginkább sújtott Felső-Ausztriában a Traun vízgyűjtőjére területi átlagban rendkívüli, 291 mm csapadék hullott a ciklon és az azt megelőző csapadékrendszer következtében. Igen jelentős csapadékterhelés érte még a Salzach, az Enns, a Lajta vízgyűjtőjét és a Bécsi-medencét. Árvízi szempontból szerencsés fejlemény volt, hogy a kezdeti modell-előrejelzésekhez képest a Rába, a Mura, a Dráva és a Vág-Garam-Ipoly vízrendszerekre végül az előrejelzettnél kevesebb csapadék hullott.

A Dunán kialakult jelentős árhullám szempontjából kedvező körülmény volt, hogy a vízgyűjtő bajor területre eső részét kevésbé érintette a ciklon tevékenysége, ugyanakkor a Felső-Ausztriából történő összegyülekezés hatása gyorsabban jelentkezett a magyar szakaszon, mint egy felülről érkező klasszikus árhullám esetében.

Az árhullámokat kiváltó Boris ciklon aktivitása idején még nagyon bizonytalan volt a kialakulóban lévő árhullámok várható magassága. (Sajnos az Alpok keskeny völgyeiben a lehullott mennyiségű és intenzitású csapadék okozta árvíz kivédhetetlennek bizonyult.)

Mivel a Duna árhulláma elsősorban nem a felső, bajor területekről, hanem főképp a közelebbi osztrák területeken hullott csapadékból alakult ki, ezért a hazai szakaszra is gyorsabban érkezett le. Különlegessége volt az árhullámnak, hogy a Morva is jelentős hozzáfolyással járult hozzá az érkező víztömeghez, ezért Dévénynél igen elnyúló volt a tetőzés. Egy másik speciális körülmény, ami a hazai felső szakaszon történő árhullámképet jelentősen befolyásolta, hogy a bósi erőmű turbinajavítása miatt az árhullám tömegének szinte kétharmada a Szigetközben vonult le. Egy másik fontos módosító tényező volt, hogy először került sor a véneki Mosoni-Duna torkolati mű árvízkapu üzemmódban történő használatára (ez Győrnél mintegy 140 cm-es tetőző vízszintcsökkenést eredményezett), emiatt nem érvényesült a Mosoni Duna tározó szerepe, így Nagybajcsnál magasabb szinten tetőzött a folyó.

A Lajta árhullámának tetőzési szintjét Mosonmagyaróváron a szükségtározó nyitásával jelentősen sikerült csökkenteni.

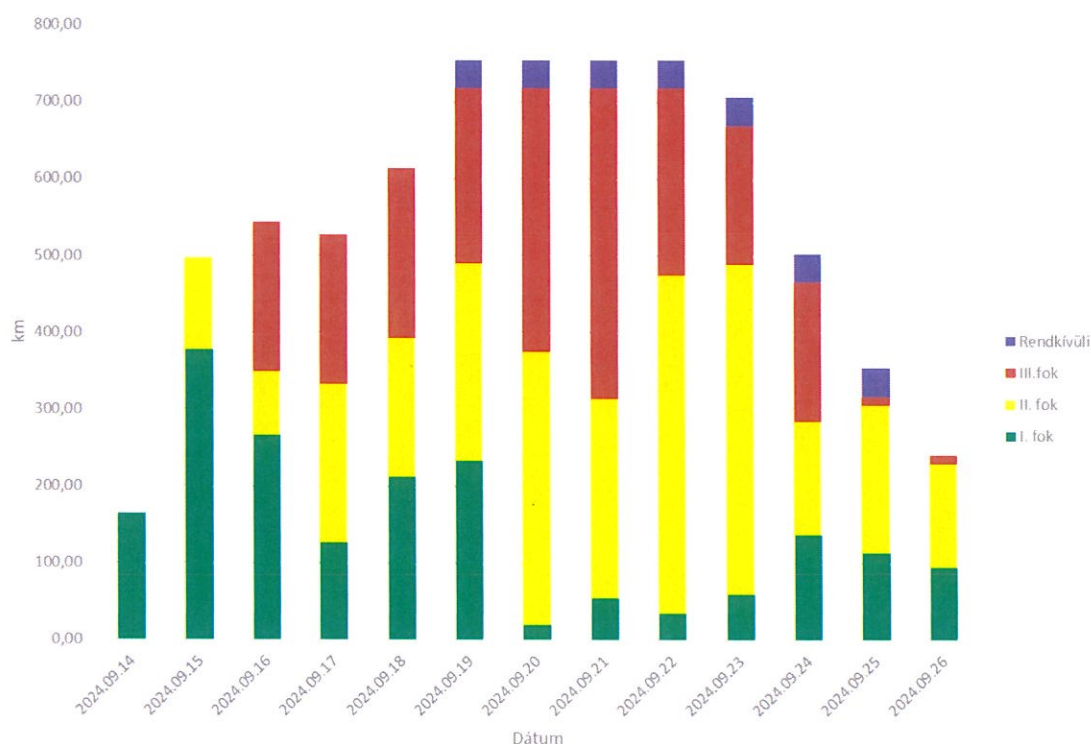
A dunai árhullám a Budapest feletti szakaszon és Bajánál a III. készütségi fokozat szintje fölött, a főváros alatti szakaszon jellemzően a II. készütségi fokozat szintjét meghaladva tetőzött. A Lajta tetőzése Mosonmagyaróváron 31 cm-rel, a dunai árhullám tetőzési szintje a hazai szakaszon 40-85 cm-rel maradt el az LNV szintjétől.

Település	Tetőző vízállás [cm]	Tetőzés ideje	Valaha volt legnagyobb vízállás (LNV) [cm]	Különbség az LNV és a bekövetkezett tetőzés között [cm]
Mosonmagyaróvár (Lajta)	286	szept. 20. 05:00	315	29
Nagybajcs (Duna)	858	szept. 19. 12:00	908	50
Győr (Rába)	662	szept. 21. 16:00	838	176
Komárom (Duna)	790	szept. 20. 01:00	845	55
Esztergom (Duna)	752	szept. 20. 12:00	813	61
Vác (Duna)	743	szept. 20. 22:00	804	61
Budapest	830	szept. 21.	891	61

(Duna)		05:00		
Adony (Duna)	699	szept. 21. 16:00	766	67
Dunaújváros (Duna)	677	szept. 21. 16:00	755	78
Paks (Duna)	806	szept. 22. 12:00	891	86
Baja (Duna)	921	szept. 23. 19:00	989	76
Mohács (Duna)	890	szept. 24. 17:00	984	94

1. táblázat - A tetőző vízállások ideje és mértéke

A fenti vízállások következtében az alábbi diagramon látható árvízvédelmi készütségi fokozatok lettek elrendelve:

2. ábra - Az árhullám levonulása során elrendelt árvízvédelmi készütségi fokozatok (szeptember 14- 26.)

2. Az Országos Műszaki Irányító Törzs (OMIT) tapasztalatai és javaslatai

A védekezés során részletes elemzés készült a kialakult jelenségekről, valamint a védekezés szervezetéről és végrehajtásáról. Ennek megfelelően a műszaki irányítás tapasztalatai és az azokhoz kapcsolódó javaslatok az alábbiak szerint csoportosíthatók:

2.1. Az árvízszintek emelkedése, gyakoriságuk növekedése

Tapasztalatok:

- A meteorológiai elemzések rámutattak arra, hogy a légköri anomáliák miatt számolni kell a hasonló nagyságrendű árvizek gyakoriságának növekedésére.
- Az árvízszintek emelkedése rámutatott arra, hogy a folyók árterein nem biztosított stabilan az árvíz levezetés a helytelen területhasználat miatt. Az értékelés alapján kijelenthető, hogy hasonló árvizek esetében a Duna magyarországi szakaszán a hely hiány miatt tározással érdemben nem csökkenthetőek az árvízszintek.
- A kialakult árvízszint következtében több helyen kimerültek a településeket védő magaspartok tartalékai, újabb területek veszélyeztetettsége nőtt meg.

Javasolt intézkedések:

- Stabilizálni szükséges a hullámtereket annak érdekében, hogy a levezető képesség romlása miatt az árvízszintek ne nőjenek tovább. Ez szükségessé teszi a nagyvízi mederkezelési tervek érvényesítését.
- A hatósági eljárásokban erősíteni szükséges a vízkárelhárítás szempontok megfelelő érdekképviseletét.
- Az emelkedő árvízszintek miatt országosan is vizsgálni szükséges a magas partok állapotát, helyzetét, a mögöttük lévő települések veszélyeztetettségének mértékét.

2.2. A védelmi szervezetek működése, működtetése

Tapasztalatok:

- A kialakult árvíz az eddigieknél lényegesen rugalmasabb intézkedéseket kényszerített ki a védekező szervezetekből.
- Azokon a területeken, ahol jó minőségű védelmi tervek és informatikai háttér áll rendelkezésre a védekezés hatékonysága, gyorsasága jelentősen megnőtt.
- A társszervek (kiemelten a Magyar Honvédség) teljesítménye a védekezés során jó volt
- A védekező szervezetek rendelkezésre álló eszközei összhangban voltak a védekezési feladat végrehajtásának szükségleteivel.
- A védekezési tevékenységek hatékonyak és takarékosak voltak, mivel a feladathoz megfelelően kvalifikált vezetők hajtották végre.

Javasolt intézkedések:

- Az árvizek gyakoriságának növekedése miatt, növelni kell a védekező szervezetek rugalmasságát és hatékonyságát a jogszabályi háttér átalakításával (adminisztráció csökkentése, közbeszerzés gyorsítása, szervezeti kapcsolatok további javítása).
- A védekezésben résztvevő szervezetek (vízügy, rendőrség, katasztrófavédelem, honvédség, büntetés-végrehajtás, polgárőrség) eszközeinek és készleteinek közös felülvizsgálata szükséges az egymást kiegészítő védelmi potenciál kialakítása érdekében.
- Meg kell szervezni a védekező szervezetek saját feladatkörében a rendszeres továbbképzést a gyorsabb és szakmailag megalapozottabb döntések elősegítése érdekében.
- Meg kell vizsgálni azt, hogy az árvízvédekezésbe bevont társszervek részt tudnak-e venni a Karcagi Gábor Gyakorló pályán szervezett gyakorlatokon.

2.3. Az állami műveken folytatott védekezés tapasztalatai és javaslatai

Tapasztalatok:

- A 2013-as rendkívüli árvíz óta megvalósult fejlesztések jelentősen csökkentették a kockázatos helyszíneket.
- A védekezést nagy anyag- és erőforrás-mozgatás jellemezte, amit hibátlanul sikerült megoldani.
- Jelentős erőforrás igénye volt a védekezés alatt a segédőrök és vészőrök kiállítása.
- A Lajta-menti szükség tározó rendszer megnyitása volt az első olyan tározónyitás, amelyet törzsvezetői hatáskörben végre tudunk hajtani. Az engedélyezés meggyorsítása szavatolta a műszakilag helyes döntés végrehajthatóságát.
- Felmértük a védelmi készleteket a tavalyi évben. Jól áttekinthető, a pontos számokat tükröző nyilvántartást készített az OVF. Ez nagyban támogatta, illetve hatékonyabbá és gyorsabbá tette az OMIT munkáját a védekezési anyagok és eszközök elosztásánál és átcsoportosításánál. A védelmi készlet nyilvántartás időszakos felülvizsgálata, ezért továbbra is indokolt a jelenlegi nyilvántartási struktúrában.

Javasolt intézkedések:

- Megfontolandó, hogy a segédőri és vészőri létszámot ne a vízügyi ágazatból, hanem a társzervek állományából állítsuk össze.
- Az árvízi jelenségek elleni védekezés összehangolt és sikeres volt, viszont ezek precízebb adminisztrálása és nyomon követése javasolt.

2.4. Az önkormányzati műveken folytatott védekezések tapasztalatai és javaslatai

Tapasztalatok:

- Az önkormányzatok felkészültsége heterogén, összehangolt szakmai irányításukról az OMIT által kijelölt, nagy szakmai tapasztalattal rendelkező kollégák biztosítják.
- Az önkormányzatok java része nem rendelkezik a jogszabályokban előírt és a védekezés alapját képező települési vízkárelhárítási tervekkel.
- Nem biztosított azonos szinten az önkormányzatok alapvédeltségét, sok helyen a védekezés rendkívüli kockázatokkal jár.
- Az önkormányzatoknál alkalmazott mobilgáták működési tapasztalatai jók voltak.

Javasolt intézkedések:

- Az önkormányzati védekezést a tapasztalatok alapján új szervezeti rendszerbe kell foglalni, az állami vízügyi irányítást biztosítani kell.
- El kell készíteni valamennyi árvíz által veszélyeztetett település vízkárelhárítási tervét.
- Ki kell építeni a veszélyeztetett települések alapvédeltségét az árvízi kockázatok csökkentése érdekében.
- Ösztönözni kell az önkormányzatoknál a mobilgáták alkalmazását és gondoskodni kell a megfelelő minősítési rendszer kialakításáról.

BM ORSZÁGOS KATASZTRÓFAVÉDELMI FŐIGAZGATÓSÁG

1. Operatív munkaszervek

A kialakult hidrológiai helyzetre tekintettel az Országos Műszaki Irányító Törzs (OMIT) 2024. szeptember 13-án 08:00 órától megkezdte működését, amelynek napi ülésein 2024. szeptember 25-ig meghívottként rész vett a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (BM OKF) munkatársa is. 2024. szeptember 18-án 07:30 órától a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság állományából – 24 órás váltásban – összesen 3 fő látott el szolgálatot az OMIT-ban összekötő tisztként.

A BM OKF Operatív Törzse (BM OKF OpT) 2024. szeptember 15-én 18:00 órától 5 fővel, valamint a Baranya, Bács-Kiskun, Fejér, Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom, Pest, Tolna vármegyék és a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság (Igazgatóságok) operatív munkaszervei 29 fővel megkezdtek működésüket.

2024. szeptember 16-án 09:00 órától a Belügyminisztériumban, a KKB Nemzeti Veszélyhelyzetkezelési Központban (KKB NVK) az Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF), a védekezésben érintett rendvédelmi szervek, a Magyar Honvédség, az Országos Kórházi Főigazgatóság, valamint az Országos Mentőszolgálat országos vezetői jelentést tettek Miniszterelnök Úr részére a kialakult helyzetről, illetve az addig megtett intézkedéseikről, aki a védekezés irányítására a Belügyminiszter Urat jelölte ki, akinek vezetésével megalakult az Árvízvédelmi Operatív Törzs.

A BM OKF OpT 2024. szeptember 16-án 18:00 órától ágazati szakértőkkel (rendőrség, honvédség, vízügy, közút) került megerősítésre.

A kialakult árvízi helyzetre tekintettel a területi és helyi védelmi bizottságok rendkívüli üléseket tartottak, amelyeken értékelték a kialakult helyzetet, és meghatározták a védekezéssel kapcsolatos főbb feladatokat.

2. Logisztikai feladatok

A BM OKF Gazdasági ellátó Központ (BM OKF GEK) végezte a területi szervek védekezési készleteinek utánpótlását az Országos Rendeltetésű Védekezési Készletek, valamint a Belügyminisztérium Állami Céltartalék készlet bevetésével, amelynek felhasználását, a BM OKF kérésére a Belügyminisztérium Gazdasági Helyettes Államtitkárság engedélyezte. A folyamatos utánpótlás érdekében a készletek külső partnerek bevonásával kerültek beszerzésre.

A védekezési tevékenység megkezdése előtt a BM OKF GEK elvégezte a budapesti raktáraiban tárolt árvízvédelmi eszközök átcsoportosítását, összevonását a felmerülő igények hatékony kiszolgálása érdekében. Ennek keretében a BM OKF GEK Központi Raktárában összpontosult 1.505.000 db homokzsák, 12,5 km mobilgát rendszer, 58.900 db árvízvédelmi fáklya, 4337 pár gumicsizma, 92195 esővédő kabát, 3226 tábori ágy, 38 db aggregátor, 41 db szivattyú, amely a teljes országos mennyiség közel felét tette ki. A Duna belépő oldalán Győrben további 500.000 db homokzsák került letárolásra a Belügyminisztérium Állami Céltartalék készletből.

3. Informatikai feladatok

A katasztrófavédelem informatikai szakterülete részt vett KKB NVK teljes körű informatikai üzemeltetésében és az árvízi védekezés drón támogatásához szükséges pilóta nélküli légitjárművek koordinálásában, valamint működtetésében.

A területi szervek 8, míg a központi szerv 2 drón egységgel a Dunán levonuló árhullámról és a kritikus, leginkább beavatkozást igénylő helyszínekről készítettek felvételeket, közvetítettek élő képet. Az egységek fő feladata a helyszínen beavatkozást végző erők és a KKB NVK megfelelő, azonnali információval történő ellátása volt. Az UAV egységek felderítési körzeteit, az adott felderítés fókuszát és célját elsődlegesen a helyszíni és vármegyei Operatív Törzs határozta meg. A pilóta nélkül légitjárművel történő felderítés során, drón csapatonként, napi átlagban 365 percnyi repülési idő, 4-5 helyszín, 6-9 fel/leszállás történt. A drónos felvételek támogatták a szövivők és a lakossági kommunikációban érintett szakemberek munkáját is.

4. Az árvízi védekezésbe bevont erők tevékenysége

A katasztrófavédelmi igazgatóságok 41 önállóan védekező településre rendeltek ki katasztrófavédelmi összekötőt a vízügyi műszaki irányítók mellé. A védekező településekre kirendelt katasztrófavédelmi összekötők útján többek között homokzsákok, benzinmotoros szivattyúk, mobilgátak, homokzsáktöltéshez szükséges eszközök és védőruhák kerültek biztosításra a települések részére. Az összekötők koordinálták továbbá az önkéntes mentőszervezetek, és az önkéntes tűzoltó egyesületek tevékenységét, valamint a védekezési feladatokat, felmérték a helyszíni feladatok végrehajtására az erő/eszköz szükségleteket.

Az önállóan védekező települések közül kiemelhető Budapest, ahol a városi környezet miatt speciális védekezés szükséges, mivel mintegy 400 helyen van kulisszanyílás a gátban az esővíz levezetése miatt, amelyeket a csatornázási vállalatnak egyenként kell zárni.

A Győr-Moson-Sopron vármegyei Gönyű település térségében már 2024. szeptember 15-én intenzív munkálatok kezdődtek az ideiglenes védművek kialakítása érdekében, amelynek során aznap tűzoltók és helyi önkéntesek 36.000 homokzsákot építettek be.

A BM OKF főigazgatója az árhullám érkezésének ütemében, 2024. szeptember 17-én 06:30 órától a Győr-Moson-Sopron, a Komárom-Esztergom, a Pest, a Vas és a Veszprém Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóságok, szeptember 18-án 06:30 órától a Fővárosi és a Nógrád Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóságok, szeptember 19-én 06:30 órától a Bács-Kiskun, a Baranya, a Fejér és a Tolna Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóságok esetében rendkívüli készenléti szolgálatot rendelt el. Ezzel egyidejűleg ezen katasztrófavédelmi igazgatóságok készenléti jellegű szolgálatot ellátó állománya 24/24 órás szolgálati rendre tért át.

Az intézkedések alapján mindösszesen 1.279 fő tűzoltó került átcsoportosításra, továbbá a Katasztrófavédelmi Oktatási Központ (KOK) állományából 168 fő vett részt a védekezési munkálatokban. Ezen tűzoltó erők bevetésének fókuszpontjában a védekezés kritikus szakaszai, így a Szigetköz, a Dunakanyar és Budapest (Margitsziget) álltak. A kirendelt erők a védművek kialakítását és megerősítését végezték, a munkálatokhoz a katasztrófavédelem készletéből eddig 2.558.780 db homokzsák került felhasználásra.

A vízügyi ágazat szakmai javaslatai alapján, 2024. szeptember 23-án a Győr-Moson-Sopron, a Komárom-Esztergom, a Nógrád, a Pest, a Vas, a Veszprém Vármegyei és a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóságon a rendkívüli készenléti szolgálat, valamint a 24/24 órás

szolgálati rend visszavonásra került (1.125 fő). Szeptember 24-én Fejér (79 fő), szeptember 26-án Tolna (75 fő) vármegyében is visszaálltak a normál szolgálati rendre.

Az igazgatóságok állományából összesen 268 fő vett részt az árvízi védekezési feladatok ellátásában.

A katasztrófavédelem területi és helyi szervei a karitatív szervezetekkel folyamatos kapcsolatot tartottak fenn.

Az árvízi védekezés során a rendőrség útlezárási, forgalomirányítási feladatokat végzett az árvízi védekezés miatt lezárt, vagy az árvíz által elöntött utakon, biztosította az anyagi javak védelmét a kitelepítésben érintett területeken, felügyeleti szolgálatot látott el a védműveken, felvezette a védekezéshez szükséges speciális járműveket, valamint járőrözési feladatokat hajtott végre az elöntött területeken és részt vett a védművek állapotának ellenőrzésében. Az árvízzel kapcsolatos feladatok végrehajtásában összesen 1.247 fő rendőr és 528 hallgató vett részt.

A büntetés-végrehajtás hivatásos állománya Budapesten, Győr-Moson-Sopron és Baranya vármegyében részt vett a védművek építésében. Az állampusztai, a sopronkőhidai, a veszprémi, a zalaegerszegi és a szombathelyi büntetés-végrehajtási intézetekből fogvatartottak is segítettek Bács-Kiskun és Győr-Moson-Sopron vármegyékben a védekezési feladatok ellátását a kijelölt védműveken. Továbbá a váci intézetben a fogvatartottak az objektum területén belül homokzsákok töltését végezték, valamint az intézmény védelme érdekében ideiglenes védvonalat építettek ki. Az árvízzel kapcsolatos feladatok végrehajtásában összesen 510 fő hivatásos és 200 fő hallgató, valamint 564 fő fogvatartott vett részt.

A védekezésben részt vettek a KOK, az Adyligeti Rendőrképző Akadémia, a Nemzeti Közszerződési Egyetem és a Büntetés-végrehajtási Szervezet Oktatási, Továbbképzési és Rehabilitációs Központjának hallgatói, valamint a civil felsőoktatási intézmények és középiskolák diákjai is.

A polgárőrség (OPSZ) tagszervezetei a védekezés megkezdésétől részt vettek a védművek kiépítésében, megerősítésében, a zavartalan munkavégzés biztosításában, a kiürítési, a zárási, a területbiztosítási és közlekedési zárási feladatokban, valamint az árvízi figyelőszolgálatban és a vészőri tevékenységben. A polgárőrök légi felderítő feladatokat is végrehajtottak, valamint csónakokkal és hajókkal ellenőrizték az elzárt és kiürített területeket, miközben a védművek állapotát is felmérték. A főváros területén - rendőrség felkérésére - a vízi polgárőri szolgálat hajója a katasztrófaturisták távoltartásában is közreműködött.

2024 szeptemberében a Duna vízgyűjtőjét érintő áradásokkal kapcsolatban a Magyar Közút Nonprofit Zrt. a kezelésében lévő országos közutak és kerékpárutak félpályás, vagy teljes zárását biztosította az ideiglenes védművek kiépítésének idejére, intézkedett az árvízzel érintett útszakaszok lezárására, az Útinformon keresztül folyamatosan tájékoztatta a lakosságot és az úthasználókat a különböző korlátozásokról, továbbá kapcsolatot tartott a társszervekkel.

A közúti szakemberek által került sor a Győr-Moson-Sopron vármegyei Vámoszabadi-híd leterhelésére, valamint a 10-es számú főút Komárom-Esztergom vármegyei szakaszán a töltés lesúlyozására az árvízzel szembeni védelmük érdekében, több helyre mart aszfaltot deponáltak.

Az 1401-es számjelű úton a Győr-Moson-Sopron vármegyei Zsejkepuszta térségében, a katasztrófavédelem által a kerékpárútra telepített tömlőgáttal párhuzamosan, a közúton közlekedő kerékpárosok védelme érdekében 30 km/h-s sebességkorlátozást vezettek be.

Bács-Kiskun vármegyében 2024. szeptember 21-től, naponta 17:00 órától reggelente 07:00 óráig az 55-ös főút Baja és Bátaszék közötti szakaszán a közlekedők védelme és a vadállomány biztonságának garantálása érdekében a rendőrség időszakos gépjármű-átvezetést alkalmazott.

A vízügyi ágazat szakmai irányításával a védekezésben **összesen 14.250 fő** vett részt:

- katasztrófavédelem állománya: 1.547 fő,
- rendőrség állománya: 1.247 fő,
- büntetés-végrehajtás hivatásos állománya: 510 fő,
- fogvatartottak: 564 fő,
- rendvédelmi tanintézetek hallgatói: 891 fő,
- önkéntes tűzoltó egyesületek és mentőszervezetek: 358 fő,
- polgárőrök: 4.695 fő,
- közfoglalkoztatottak: 252 fő,
- kormányhivatalok, önkormányzatok, karitatív és gazdálkodó szervezetek: 174 fő,
- lakosság: 4.012 fő.

A fentiekén túl, az árvízi védekezésben mindösszesen 2.649 fő katona és tartalékos szolgált a gátakon, ebből:

- honvédségi erő: 2.040 fő,
- területvédelmi tartalékos: 609 fő, (240 fő vett részt a védekezésben, 369 fő volt készenlétben).

Az árvízvédelmi feladatba további készenléti erőként 6.062 fő katona került aktivizálásra, akik a bázislaktanyákban, valamint katonai szervezetek laktanyáiban egy-, három- és hatórás készenléti idővel voltak bevonhatók a védekezési feladatok végrehajtásába.

A védekezésbe 222 db szárazföldi technikai eszköz és 2 db helikopter került bevonásra. A helikopterek összesen 21 óra 44 perc repülési időt hajtottak végre.

Az intézkedések alapján mindösszesen 1.279 fő tűzoltó került átcsoportosításra, továbbá a Katasztrófavédelmi Oktatási Központ (KOK) állományából 168 fő, illetve az NKE-RTK Katasztrófavédelmi Intézet tisztjelölti állománya is részt vett a védekezési munkálatokban. Ezen tűzoltó erők bevetésének fókuszpontjában a védekezés kritikus szakaszai, így a Szigetköz, a Dunakanyar és Budapest (Margitsziget) álltak. A kirendelt erők a védművek kialakítását és megerősítését végezték, a munkálatokhoz a katasztrófavédelem készletéből **2.558.780 db** homokzsák került felhasználásra.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal a jövedéki adóról szóló 2016. évi LXVIII. törvény 103. § (6) bekezdés b) pont ba) alpontjában foglaltakra figyelemmel, a védekezési tevékenységhez kapcsolódóan összesen 7.168,1 liter gázolajat és 1.416 liter benzint ajánlott fel.

A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (a továbbiakban: Nébih) – az Agrárminisztérium támogatásával – az Országos Vízügyi Főigazgatóságnak 15 személyszállító eszközt ajánlott fel: 9 terepjárót, 2 kisbuszt, egy gumitestű és 3 fémtestű szállítóhajót szállítójárművel, amelyekkel a szervezet részt kívánt venni a lakosság védelmében és a mentési munkálatokban. Az árvíz elleni küzdelmet a Nébih jelentős számú önkéntessel is támogatta. A Közép-magyarországi Agrárszakképzési Centrum mindemellett élelmiszerekkel segítette az árvízi védekezésben részt vevők munkáját, melyek kiszállítását és helyszínre juttatását a Nébih két áruszállító kisbusszal, teljes személyzettel biztosította.

5. A lakosság (önkéntesek) részvétele a védekezésben

Az árvízi védekezésben Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom, Pest, Fejér, Bács-Kiskun, Tolna és Baranya vármegyékben, valamint Budapesten összesen 31 területi, járási és települési mentőcsoport és önkéntes tűzoltó egyesület vett részt, mindösszesen 358 fővel. Az egyesületi szervezetbe tömörült önkéntesek mellett számos alkalommal, több helyen, jelentős számú lakos vett részt a védekezési feladatokban, akik az OVF honlapján közzétett eljárásrend szerint, a települések polgármesteri hivatalaiban jelentkezve vehettek részt a munkában.

Így az önkéntesek összlétszáma a szervezetszerű és egyéni jelentkezők esetében mintegy 4.370 fő volt.

A fentiek közül kiemelhető a Kaposvári Önkéntes Tűzoltó és Életmentő Egyesület (KÖTÉL mentőszervezet), amely Kisoroszi településen 8 fővel látott el tűzoltói, egészségügyi biztosítást és végzett védekezési feladatokat, illetve a Főváros védelmében feladatot ellátó Budapest Mentőszervezetet, amely mintegy 150 fővel, több napon keresztül vett részt a Margitsziget védelmében.

A Kulturális és Innovációs Minisztérium a felsőoktatásban tanulók számára regisztrációs rendszert dolgozott ki, amelynek keretében a hallgatói önkormányzatok országos koordinációjával kerültek kiközvetítésre az önkéntes jelentkezők, így például a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víz tudományi Karának hallgatói, akik közül 100 fő, a kar vezetőivel együtt, 5 napon keresztül vett részt az ideiglenes védművek kiépítésében a Bács-Kiskun vármegyei Baján.

6. Rendkívüli események, intézkedések

A hét fővárosi árvízvédelmi szakasz közül, a Margitsziget védelmének megerősítéséből az állami szervek jelentős feladatot átvállalva, hivatásos és önkéntes tűzoltókkal, a polgárőrség és az önkéntes mentőszervezet tagjaival, egyetemistákkal, valamint fogvatartottak bevonásával építették ki az ideiglenes védműveket.

A Budapest Mentőszervezet a Margitszigeten mobil vezetési pontot működtetett. A szigeten a Sakkolimpia résztvevői részére külön belső védelmi zóna és útvonal került kialakításra. A katasztrófavédelem a Margitszigeten egy nagyteljesítményű aggregátort készített elő a szállodák esetleges ellátásra, amelynek alkalmazására végül nem került sor. A fentiekén túl lezárásra került az Óbudai Hajógyári-sziget is.

Budapesten a Duna magas vízállása miatt a M2 metró Batthyány téri megállója a közösségi közlekedés elől ideiglenesen lezárásra került, valamint a H5-ös HÉV rövidített útvonalon közlekedett, a HÉV-alagutat (Budai alsórakpart) egy közel 400 tonna tömeggel rendelkező szerelvényrel terhelték le, az alagút felúszás elleni védelmének biztosítása érdekében. Több villamos vonalon is rövidített, megváltoztatott útvonalon közlekedtek a szerelvények (2-es, 19-es, 41-es), továbbá egyes autóbusz járatok útvonala is módosult.

A Duna áradása miatt 2024. szeptember 17-én 21:00 órától Kisoroszi település közúton megközelíthetlenné vált. A településen a Kaposvári Önkéntes Tűzoltó és Életmentő Egyesület (KÖTÉL Mentőszervezet) látott el tűzoltói, egészségügyi biztosítást és végzett védekezési feladatokat. A település megközelítése a mentőszervezet 3 db hajójával és a település által működtetett révvel biztosított volt, a gyors megközelítés érdekében a településen kiépítésre került egy helikopter leszálló is. 2024. szeptember 22-én a mentőszervezet egy 6 éves kislányt hozott ki a településről, akit kiszállítása után mentőautó vitt kórházba.

Pilismarót településnél 2024. szeptember 20-án az árhullám megbontotta az ideiglenes védmű fóliaborítását, emiatt veszélybe került a gát állékonysága. A Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság Búvárszolgálatával kövekkel megrakott, daruval beemelt big-bag zsákokkal erősítette meg az ideiglenes védművet. Az árvízveszélyes területen a polgármester intézkedése alapján az elektromos áram szolgáltatás szünetel, amely miatt 150 fő önként hagyta el az érintett területet.

Vácott az önkormányzati védvonal ideiglenes védműveinek kiépítéséhez, a kezdeti időszakhoz képest, nagyobb létszámra volt szükség. A vízügyi ágazat szakmai irányításával a katasztrófavédelem, a büntetés-végrehajtás, a honvédség állományának és a lakosság közös munkájával sikerült időben elkészíteni a védművet.

Fejér vármegyében, Dunaújváros, Szalki-szigetnél a használaton kívüli felszín alatti tartályból gázolaj került ki, amely kb. 500 m²-en szennyezést okozott a Duna vizén. A katasztrófavédelem azonosította az anyagot, vízvédelmi hatáskörben azonnali kárelhárításra intézkedett, amely alapján a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság a szennyezést lokalizálta és eltávolította.

A dunai árhullám következtében megelőző jelleggel Fejér vármegye Adony településrész (Adony-Lórév) érintett lakóházaiból 64 fő, Komárom-Esztergom vármegye Neszmély (2 fő) és Nyergesújfalú (40 fő) települések érintett lakóházaiból 42 fő került kitelepítésre, akik rokonoknál, illetve önkormányzati ingatlanokban kerültek elhelyezésre. Ezen állampolgárok többsége üdülőövezetben, valamint árterületen élő személy.

A Pest vármegyei Sződliget településen található szociális otthonból, megelőző jelleggel 43 fő került kitelepítésre, akik közül 24 főt rokonoknál helyeztek el, 19 főt pedig kórházba szállítottak. Az árvízveszély fokozódásakor az objektum teljes kiürítése megtörtént, a még ott tartózkodó 66 fő ellátott a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság zamárdi üdülőjében került elhelyezésre.

Bács-Kiskun vármegyében, Baja (Nagyapandúr-sziget) településen, az árterületen élő 277 fő, a tájékoztatást követően önállóan elhagyta az árvízveszélyes területet, akikből 269 fő lakhatását önerőből megoldotta, 8 fő elhelyezésére pedig önkormányzati ingatlanokban került sor.

Bács-Kiskun vármegyében Harta település polgármestere elrendelte a Duna-sziget üdülőterületén élők számára (30 fő) a terület elhagyását. Az elhelyezésüket önállóan megoldó személyen kívül 3 fő szociális otthonban, illetve 3 fő a Zarándokházban került átmeneti elhelyezésre.

Budapesten, Csepelen (Fácános dűlő) 54 fő, a tájékoztatást követően, önállóan kitelepült, akik közül 11 fő igénybe vette az önkormányzat által kínált szálláshelyeket, 43 fő lakhatását pedig önerőből megoldotta, ugyanakkor további 2 fő saját felelősségére otthonában maradt.

A rendőrség a kitelepítésben érintett területek őrzését, vagyonvédelmi járőrözést folyamatosan biztosította, illetve biztosítja, együttműködve a közterület-felügyelettel és a polgárőrséggel.

A Budapest II. kerületi Országos Mozgásszervi Intézet Rehabilitációs Osztályának liftaknájába vízbefolyás történt, amelynek következtében 34 főt az intézmény másik épületében helyeztek el, a fennmaradó 36 fő otthonába távozott.

7. Nemzetközi kapcsolódás

Az árhullámmal érintett vármegyék katasztrófavédelmi igazgatóságai soron kívül egyeztettek a határon túli partner-szervezeteikkel.

Az Európai Unió mellé akkreditált nagykövet felkérése alapján, a katasztrófavédelem képviselői szóbeli tájékoztatást adtak a Magyarországon tartózkodó uniós diplomatáknak, a Coreper II Trip rendezvény keretében, a kialakult árvízi helyzetről, a 2013 óta elvégzett biztonságnövelő fejlesztésekről. A diplomaták számára a magyar uniós elnökséggel kapcsolatban két kapcsolódó elem is kiemelésre került. Egyrészt a Boris ciklonnal kapcsolatban, miszerint az határozottan rávilágít arra, hogy az Európai Unió számos szereplője által eddig is támogatott magyar kezdeményezés, az unió árvizekkel szembeni ellenálló képességének átfogó javításáról szóló Tanácsi Következtetés kialakítása mennyire időszerű.

Másrészt, hogy Magyarország gyorsan reagált a kialakult árvízhelyzetre, és 2024. szeptember 16-án kezdeményezte az Integrált Politikai Válságkezelési Mechanizmus (IPCR) „monitoring” módban történő beindítását, amely lehetővé teszi a naprakész információáramlást a tagállamok, valamint az érdekelt intézményi szereplők között. Emellett a magyar elnökség fokozottan figyelemmel kísérte az EU Polgári Védelmi Mechanizmusán keresztül jelzett tagállami segítségkéréseket.

8. Összefoglalás

A vízügyi ágazat munkáját jelentős erőkkel és eredményesen támogatták a rendvédelmi szervek, a honvédség, a polgárőrök, az egyetemisták és középiskolások, a civil szervezetek és a lakosság is. A kormányzat gyors és határozott intézkedéseivel, a megfeszített beavatkozási munkával és önzetlen lakossági támogatással sikeresen mederben lehetett tartani a víztömeget. Az árvíz során, a kialakult árvíz miatt hazánkban senki nem vesztette életét.

A védekezési munkálatokat megkönnyítették a 2013-as árvíz óta végrehajtott árvízvédelmi fejlesztések, amelyek rámutatnak az ezidáig végrehajtott beruházások hasznosságára, illetve indokolják azok további folytatását.

A katasztrófavédelem az önkormányzatokkal és a vízügyi ágazattal együttműködve megkezdte a tapasztalatok feldolgozását, az árhullámhoz kapcsolódó vizuális és számszaki adatok katalógus szerinti rögzítését, amely nagymértékben megkönnyítheti a következő beavatkozások további sikeres végrehajtását.

NEMZETI NÉPEGÉSZSÉGÜGYI ÉS GYÓGYSZERÉSZETI KÖZPONT

A 2024. szeptemberi árvíz népegészségügyi vonatkozásai

A 2024. szeptemberi árvíz során a népegészségügyi feladatok (ld. 1. melléklet) maradéktalanul teljesültek. A Duna menti településeken illetékességgel rendelkező a vármegyei kormányhivatalok népegészségügyi főosztályai és a járási hivatalok folyamatos készenlétet tartottak, és naponta tájékoztatták a Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központot az alábbi kérdésekben:

- veszélyeztetett térségek alapellátási helyzete, beleértve a gyógyszerellátást és a gyógyszerárakat,
- egészségügyi és szociális intézmények, sérülékeny csoportok (pl. várandósok, krónikus betegek, mozgáskorlátozottak, stb.) helyzete,
- veszélyes anyagokkal foglalkozó létesítmények (gyártás, felhasználás, tárolás); hulladék tárolók, kezelők; növényvédőszer raktárak; temetők) felmérése,
- veszélyeztetett létesítmények (fürdők; főzőkonyhák; homokozóval bíró játszóterek) felmérése,
- állattartó telepek felmérése,
- közművek helyzete (ivóvízellátás, szennyvízkiömlés kockázata,
- tömegszállítások felmérése, követése,
- mentőszervezetekkel (OMSZ), kórházakkal és polgármesteri hivatalokkal kapcsolattartás,
- közegészségügyi, járványügyi követelmények érvényesülésének ellenőrzése, a szükséges intézkedések megtétele.

Az árvízzel érintett ivóvíz-ellátórendszerekben napi vízvizsgálatot rendeltek el. A kitelepített lakosság számára kialakított ideiglenes szálláshelyeken folyamatosan ellenőrizték a közegészségügyi feltételek rendelkezésre állását. Az érintett területeken életbe léptették a fertőző betegségek, különös tekintettel a víz által is terjedő megbetegedések fokozott surveillance rendszerét, és folyamatosan tájékoztottak a fertőző betegek számának alakulásáról. Az önkormányzatok bevonásával megszervezték a lakosság tájékoztatását az egészségvédelmet szolgáló tennivalókról, az ivóvízhasználattal (ivóvíz, főzővíz, tisztálkodáshoz felhasznált víz) összefüggő általános higiénés és a veszélyhelyzetben alkalmazandó szabályok betartásáról. Felhívták a figyelmet arra Duna menti ingatlanoknál a magán kutak vizét ne használják. Ellenőrizték, hogy a védekezésben dolgozók számára rendelkezésre állnak-e a megfelelő higiénés szolgáltatások.

Az árvíz levonulását követően nyomon követték a fertőtlenítés, takarítás megtörténtét. Ehhez az NNGYK tájékoztatókat készített, amelyet minden érintett szereplőnek eljuttattak. Intézkedtek a védekezésben használt homok és homokzsákok szakszerű ártalommentesítéséről. Figyelemmel kísérték az ivóvízellátás biztonságát és a járványhelyzet alakulását.

Enterális megbetegedések halmozódását a védekezésben résztvevőknél figyelték meg Dunabogdányban. A járványügyi bizonyítékok nem utaltak vízzel terjedő megbetegedésre.

Öt településen és településrészen volt szükség átmeneti ivóvízellátás elrendelésére. A dömösi ivóvízbázisban fekáliis szennyezésre utaló vízminőségi kifogás miatt adtak ki forralási utasítást, illetve biztosítottak lajtos kocsis ellátást Dömösön, Pilismaródon és Dobogókön. Az egy ivóvízellátó-rendszerhez tartozó Dunabogdányban és Visegrád-Szentgyörgypusztán felszíni víz áttörésre utaló mikroszkópos biológiai eredmény (algaszám) miatt, megelőző intézkedésként rendeltek el korlátozást. Az árvíz levonulását követően az ivóvízminőség minden településen rendeződött, a korlátozás feloldásra került. Ivóvízzel összefüggő megbetegedést egyik érintett településen sem észleltek.

Függelék: Az árvízi veszélyhelyzetekkel összefüggő népegészségügyi feladatok (16 oldal)

**Az országos tisztifőorvos, az NNGYK, valamint az NNGYK főosztályainak feladatai
árvízrel összefüggő veszélyhelyzetben**

1. Az árvízi védekezésre való felkészülés idején:

A részére törvényi szabályozókban előírt szakmai irányítói hatásköri jogosítványok gyakorlása. Az NNGYK felkészítése, a felkészülés szakmai irányítása, illetve a felkészültség folyamatos fenntartásának segítése.

Ezen belül:

- a különleges jogrendben, katasztrófahelyzetben, vagy egészségügyi válsághelyzetben érvényes működési rend bevezetéséhez szükséges tervek, okmányok elkészíttetése, folyamatos napra készen tartatása és egyeztetése a védekezésben résztvevő más szervezetekkel,
- saját szervezetének felkészítése az esetleg szükséges különleges működési rendben való tevékenységre,
- a fenti pontban meghatározottakhoz szükséges anyagi, technikai feltételek folyamatos biztosítása, az eszközrendszer működőképességének fenntartása,
- a szakmai irányítási hatáskörébe tartozó szervezetek felkészülésének irányítása, koordinálása, segítése és ellenőrzése,
- a védekezés feltételrendszerében bekövetkező változások figyelemmel kísérése, az ezeknek megfelelő változtatások kezdeményezése, illetve végrehajtása.

2. A különleges jogrend (veszélyhelyzet), vagy egészségügyi válsághelyzet fennállása időszakában:

A jogszabályokban előírt szakmai irányítói, illetve a miniszter által időlegesen ráruházott hatásköri jogosítványok gyakorlása.

A helyzet egészségügyi vonzatainak kezelése, a veszteségek minimalizálása, illetve a következmények felszámolása érdekében a kormányzati szervek által foganatosított intézkedések egészségügyi feladatainak megtervezése, megszervezése és a végrehajtás szakirányítása.

A miniszter – országos tisztifőorvos bevonásával és/vagy útján gyakorolt - egyetemleges irányítási jogköréből adódó, valamint általa megszabott feladatok elvégzése érdekében, a több megyére, vagy az egész országra kiterjedő egészségügyi szervezési, koordinációs közegészségügyi és járványügyi, valamint környezet egészségügyi feladatok felmérése, megtervezése, javaslatok kidolgozása, továbbá szakmai és/vagy operatív irányítása, koordinálása, segítése.

Ezen belül:

- az árvízi helyzet folyamatos figyelemmel kísérése, információk és adatok begyűjtése, elemzése, értékelése
- az információk és adatok birtokában javaslatok kidolgozása a miniszter, illetve a védelmi igazgatás országos szervei részére az egészségügyi vonatkozású problémák megelőzésére, kezelésére
- a kormányzat védelmi igazgatási központi szerve (KKB) által hozott döntések egészségügyi vetületének kimunkálása, bedolgozás a kiadandó intézkedésekbe
- A KKB és a társszervek igényei, kérése alapján szakvélemények, szakmai ajánlások, tájékoztató anyagok készítése, illetve ilyenek egészségügyi szakmai véleményezése

- az egészségügyi intézményrendszer és annak egyes elemei állapota, tevékenysége, valamint a közegészségügyi, járványügyi helyzet folyamatos elemzése, értékelése országosan, vagy a kormányzati döntésnek megfelelően érintett megyék vonatkozásában
- a fővárosi és vármegyei kormányhivatalok népegészségügyi főosztályai tevékenységének koordinálása, szakmai irányítása, szükség esetén operatív beavatkozás segítségnyújtás céljából
- a közegészségügyi, járványügyi szolgáltatások több vármegyére kiterjedő illetve országos összehangolása
- szükség esetén átcsoportosítások elrendelésének kezdeményezése, a végrehajtása segítése a rendelkezésre álló erők és eszközök optimális kihasználása érdekében

A fővárosi és vármegyei kormányhivatalok népegészségügyi főosztályai és a járási (fővárosi kerületi) hivatalok főbb feladatai árvízveszély és az árvízi felkészülés időszakában:

1.) Az árvíz bekövetkezését megelőző időszak – árvízveszély főbb feladatai:

a.) Egészségügyi szervezési, koordinációs feladatok

- A veszélyeztetett térségek alapellátási helyzetének, működőképességének pontosítása (felmérése) esetleges helyettesítési feladatok rendezése, szükség esetén az ügyeleti szolgálatok megerősítése.
- A gyógyszer (kötszer) ellátottság aktuális helyzetének felmérése, a gyógyszerterek feltöltöttségének figyelemmel kísérése.
- Egészségügyi és szociális intézmények (kórház, rendelőintézet, orvosi rendelő stb.) esetleges veszélyeztetettségének felmérése. (az intézmény kitelepítésének szükségessége, létszáma tervezettség stb.)
- Az otthon ápolott betegek, mozgásukban akadályozottak (pl.: kisgyermek, várandós nők, fogyatékkal élők, stb.), dializált betegek, fertőzőbetegek és környezetük felmérése, pontosítása, a mentőszervezet, és az érintett kórházak, polgármesteri hivatalok tájékoztatása.
- Jelentések összeállítása megküldése a védelmi bizottságok (Fővárosi, vármegyei VB) és az NNGYK részére.

b.) Közegészségügyi feladatok

- A környezet toxikus és fertőző anyagokkal való elszennyezésében szerepet játszó potenciális veszélyforrások felmérése, pontosítása.
- Veszélyes anyagok előállítását, tárolását, forgalmazását, felhasználását végzők veszélyeztetettségének aktuális helyzetének felmérése.
- Veszélyes hulladék lerakók, ideiglenes tárolók helyzete.
- Árterületi állattartó telepek, trágya, hígtrágya deponiumok, ürgödrök, ülepítők, csatornák, veszélyeztetettségének pontosítása.
- Köztemetők településhez viszonyított elhelyezkedése értékelése, értékelés alapján, szükség szerint a koporsós temetések felfüggesztése.
- Az árvíz veszélyeztetett településeken közművek (vízmű, ivóvíz szolgáltató berendezések, szennyvíztározók stb.) helyzetének pontosítása, veszélyeztetettségük felmérése.
- Közművek közegészségügyi szempontú vizsgálata.
- A vízművek, közkifolyók rendszeres helyszíni és laboratóriumi ellenőrzése.

- A vízművek figyelem felhívása a klór szint, fertőtlenítőszer szint emelésére, a gyakoribb ivóvízminőség vizsgálatára, illetve az ivóvízminőség biztosítására.
- Lakosság tájékoztatása, figyelemfelhívása, hogy az ásott kutak vizét ne használják, ne fogyasszák.
- Naprakész tájékozódás, információgyűjtés a vízművektől a főváros, illetve a vármegye ivóvíz ellátását biztosító parti szűrésű és egyéb kutak állapotáról, a szennyvíztisztító telepek csatornák, átemelők veszélyeztetettségének helyzetéről.
- A laboratóriumi vizsgálatok alapján a járási/kerületi hivatalok rendszeres (napi) tájékoztatása az ivóvíz ellátás, felhasználhatóság helyzetéről.
- Tömegszállások kialakítására tervezett létesítmények, intézmények közegészségügyi ellenőrzése
- A kitelepítendő lakosság elhelyezésére tervezett (kijelölt) létesítmények előzetes közegészségügyi vizsgálata (tisztálkodási lehetőségek: mosdó, WC, vízellátás, hulladékgyűjtés,- szállítás, általános közegészségügyi állapotok, stb.).
- A kitelepítettek ellátására tervezett (élelmezés, ivóvíz, gyógyszertár stb.) egységek fokozott közegészségügyi ellenőrzése.
- A védekezésben résztvevő külső erők elhelyezésére, pihentetésére tervezett objektumok közegészségügyi vizsgálata.

c.) Járványügyi feladatok

- A fővárosi és vármegyei kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Járványügyi Osztálya rendszeresen (folyamatosan) értékeli a veszélyeztetett terület járványügyi helyzetét és megteszi a szükséges intézkedéseket
- Az NNGYK Járványügyi és Kórházhigiénés Főosztálytól kapott információk alapján tájékozódik a szomszédos országok járványügyi helyzetéről.
- A járási/fővárosi kerületi hivatal népegészségügyi osztályokon keresztül feltérképezi a fertőző betegek helyzetét. Az esetleges kitelepítés (kimenekítés) esetére előkészíti az elkülönített szállítást, elhelyezést.
- Intézkedik a védőoltásban részesítendő köreinek felmérésére, az alkalmazandó védőoltások meghatározására (tífusz, tetanusz, hepatitisz A, stb.) az érintett területek átoltottsága értékelése (nyilvántartás alapján). Gondoskodik a hivatásszerűen védekezési feladatot ellátó szervek (vízügy, rend-, és katasztrófavédelmi szervezetek, tűzoltóság stb.) védekezésben résztvevő dolgozóinak védőoltásban részesítéséről a munkáltatókkal együttműködve. Gondoskodik az oltóanyag biztosításáról, a helyszínre (oltóhelyre) történő kiszállításáról, intézkedik az oltások, oltóhelyek megszervezésére. Válsághelyzet vagy különleges jogrend esetén az oltások típusát az NNGYK Járványügyi és Kórházhigiénés Főosztálytól határozza meg és az oltóanyagot is biztosítja.
- Intézkedik a szükséges előfertőtlenítések (árnyékszék, szeméttelp stb.) végrehajtására.

2.) Az árvíz (árhullám) időszakában végzendő főbb feladatok:

a.) Egészségügyi, szervezési, koordinációs feladatok:

- A lakosság és a védekezésben résztvevők egészségügyi ellátásának folyamatos szervezése, biztosítása, a közegészségügyi, járványügyi követelmények érvényesülésének ellenőrzése, a szükséges intézkedések megtétele.
- Folyamatos kapcsolattartás az érintett járási/kerületi hivatalokkal, a háziorvosi szolgálattal, gyógyszertárakkal, mentőszervezettel.

- Az árvíz által esetleg elzárt település(ek) egészségügyi ellátásának szervezése, biztosítása.
- A kitelepített (kimenekített) lakosság egészségügyi ellátásának szervezése a befogadó-helyeken. Szükség esetén a befogadó-hely háziorvosi szolgálatának megerősítése (egészségügyi dolgozó kirendelése) háziorvosi körzethatár, ellátási terület, vagy beteg-beutalási rend módosítása.
- Az elrendelt jelentések gyűjtése, feldolgozása, összeállítása, felterjesztése, tájékoztatás az egészségügyi ellátás megváltozott rendjéről.

b.) Közegészségügyi feladatok

- Az érintett területeken működő vízművek kútjainak, gépházainak, vezeték rendszerének naponkénti ellenőrzésének elrendelése, mintavételezés, beszállítás, laboratóriumi vizsgálat szervezése.
- Az érintett Vízművek (Szolgáltatók) fokozott ellenőrzése, a közkifolyók, kijelölt mintavételi helyek mintavételezése.
- Az ivóvízszolgáltatók részére fokozott monitoring elrendelése,
- Szennyeződés esetén átmeneti ivóvízellátás elrendelése az illetékes népegészségügyi szerv által (ellátott fogyasztók számától és a szolgáltatott vízmennyiségtől függően járási (fővárosi kerületi) hivatal/fővárosi és vármegyei kormányhivatal) szükség esetén palackos, tasakos, lajt-kocsis vízellátásra – esetleg vízfogyasztás, felhasználás korlátozására (csak forralás után fogyasztható, csak főzésre, ivóvízként nem fogyasztható stb.)
- Intézkedés az előntéssel veszélyeztetett vendéglátóhelyek (étterem, büfé, kifőzde, stb.) értesítésére, az üzemeltetés időszakos felfüggesztéséről, vagy korlátozásáról. (az előntéssel veszélyeztetett közellátók működését a járási/fővárosi kerületi hivatal a közegészségügyi veszélyhelyzet felszámolásának időtartamáig határozattal ideiglenesen korlátozhatja, vagy felfüggesztheti)
- A veszélyes hulladék lerakók, árterületi állattartó telepek, szennyvíz ülepítők stb. helyzetének fokozott figyelemmel kísérése, előntés esetén a szükséges intézkedések megtétele.
- Kitelepítéssel érintett tömegszállások közegészségügyi körülményeinek ellenőrzése, szükség szerint intézkedés).
- Az érintett kijelölt természetes fürdőhelyeken fürdőzési tilalmat rendel el.

Járványügyi feladatok

- A fertőzőbeteg jelentési rend megszigorítása, a terület járványügyi helyzetének folyamatos figyelemmel kísérése.
- A védekezésben résztvevők aspecifikus járványügyi védelmének megszervezése, a fertőtlenítő tisztálkodás (kézfertőtlenítés) feltételei megteremtésének (kézfertőtlenítő oldat kijuttatás stb.) a védőeszközök (kesztyű, védőöltözet, gumicsizma stb.) használatának elrendelése, ellenőrzése.
- Védőoltások szükség szerinti szervezése, oltóanyag biztosítása az NNGYK-val együttműködve.
- Kitelepítés (kimenekítés) esetén a fertőző betegek és közvetlen környezetük elkülönítése, a fertőző betegek kórházi (infektológiai o.) elhelyezésének szervezése, biztosítása.

- A lakosság tájékoztatása az egészségvédelmet szolgáló intézkedésekről, korlátozó, tiltó rendszabályokról (saját kút vízének fogyasztási tilalma, árvízzel kontaminált zöldség gyümölcs fogyasztási tilalma, vízfogyasztási korlátozások, a visszatelepítés egészségügyi feltételei stb.)

3. Az árvíz (árhullám) levonulása utáni időszak főbb feladatai:

a.) Egészségügyi szervezési, koordinációs feladatok

- Az egészségügyi ellátórendszerben keletkezett károk felmérése (alap-, és járóbeteg ellátásban)
- A felmerült plusz költségek felmérése, jelentése a vármegyei kormányhivatal részére, a tapasztalatok, tanulságok összegzése.
- A környezetvédelmi szervekkel együttműködve intézkedés a védekezési anyagok (homok, homokzsák) kezelésének szabályaira (az árvízzel kontaminált anyagok veszélyes hulladéknak minősülnek építkezésen, zöldség tárolásra, játszótéren nem újra hasznosíthatóak).
- Lakossági tájékoztatás az egészségvédelmet szolgáló tennivalókról.

b.) Közegészségügyi feladatok

- Intézkedés az árvíz által érintett vízművek vezeték szakaszok fokozott ellenőrzésére, hatósági mintavételezések elvégzése, szükség esetén a fertőtlenítés elrendelése, ellenőrzése.
- A közterületek, ásott kutak fertőtlenítésének szakmai felügyelete.
- A kitelepített lakosság visszatelepítése közegészségügyi feltételeinek ellenőrzése, javaslat a különböző korlátozások feloldására (vízfogyasztás, temetés stb.)- Intézkedés a működésükben ideiglenesen felfüggesztett intézmények üzemeltetésének – fertőtlenítés, illetve negatív vízminta eredmény utáni – újra engedélyezésére.
- Az állategészségügyi szervezetekkel együttműködve szabályozni az állati tetemek begyűjtésének, elhelyezésének, megsemmisítésének és az ezzel kapcsolatos fertőtlenítéseknek, eljárásoknak a rendjét.

c.) Járványügyi feladatok

- Járványos megbetegedések alakulásának fokozott figyelemmel kísérése, a rizikó csoportok rendszeres ellenőrzése.
- A fővárosi és vármegyei kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya irányítja és ellenőrzi a járási/kerületi hivatal népegészségügyi osztályai, illetve a fertőtlenítést végzők tevékenységét, szükséges esetben, a lehetőségek függvényében részt vesz a végrehajtásban.
- Felügyeli a fertőtlenítések szakszerűségét, szaktanácsot ad a végrehajtáshoz
- A kárfelszámolásban résztvevő szervezetekkel együttműködve szervezi a fertőtlenítési feladatokat (hely, időpont, kiterjedés, fertőtlenítő szer megnevezés, egyéni védelem meghatározás stb.)
- Egészségügyi kártevők elleni védekezés szervezése. (A szúnyog-, légy-, patkányirtás pénzügyi fedezetét az önkormányzatok biztosítják, a szakmai indokoltság megállapítása a fővárosi és vármegyei kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály feladata)
- Az önkormányzatok, a lakosság tájékoztatása a nagy mennyiségben szükségessé váló fertőtlenítőszer megnevezéséről, beszerzési lehetőségekről, helyéről.

A járási/fővárosi kerületi hivatal népegészségügyi osztályainak feladatai árvízveszély, árvíz időszakában

Felkészülési, veszélyeztetettségi időszak:

Járási/fővárosi kerületi tisztifőorvos

Tagja a helyi védelmi bizottságnak. A székhelyén kívül működő más helyi védelmi bizottságokban helyettesítő személlyel képviselteti népegészségügyi feladatkörben eljáró járási/kerületi hivatalt.

Népegészségügyi feladatkörben eljáró járási/fővárosi kerületi hivatal

- Illetékességi területén felméri (nyilvántartja) az ár, belvív, helyi vízkár által egészségügyi szempontból veszélyeztető létesítményeket (szennyvízszikkasztók és átemelők, szennyvíz- és hulladéktárolók, állati hulladék-gyűjtő helyek, vagy gyűjtő-átrakó telepek személtlerakók, trágyadombok, temetők stb.) helyzetét, állapotát.
- A szabadon, nyílt felszínnel történő vízkezelés vagy tárolás esetén a vízkezelő és – tároló, valamint az ásvány és gyógyvítároló műtárgyak védelmére védőterület és elosztó vezeték védelmére védősáv kijelölését kezdeményezheti.
- Szakhatósági állásfoglalást ad a védőterületre vonatkozó területhasználati korlátozásokhoz.
- Szakhatósági állásfoglalást ad a külső védőövezet területén háziállat (kutya, macska és korlátozott számban baromfi) tartásához.
- Védőterületen belül, új tételesen nem szabályozott tevékenység esetén, amely nem tartozik környezeti hatásvizsgálat alá, szakhatósági hozzájárulást ad a tevékenység végzéséhez.
- Ellenőrzi a kijelölt és kialakított védőidomra, védőterületre, védősávra az e rendeletben és a hatósági határozatban előírt rendelkezések, kötelezettségek, valamint a használati korlátozások érvényesülését.
- A népegészségügyi feladatkörben eljáró járási/fővárosi kerületi hivatal tisztifőorvosa elrendeli az egyedi, illetve kis vízellátó rendszerek üzemeltetőjénél a vízellátást biztosító kutak, térszíni víztárolók soron kívüli műszaki ellenőrzését, indokolt esetben a soron kívüli önellenőrző laboratóriumi ivóvízvizsgálatok elvégezését.
- Az önkormányzatok bevonásával megszervezi a lakosság tájékoztatását az árvízzel, összefüggő általános higiénés és a veszélyhelyzetben alkalmazandó szabályok betartásáról, az alábbiak szerint:
 - a) A vezetékes ivóvíz ellátásnál minden átmeneti vízkimaradást, szokatlanul nagy nyomáscsökkenést azonnal jelentsenek az önkormányzatnak, és a járási/fővárosi kerületi hivatal népegészségügyi osztályok, és további intézkedésig forralják fel a vizet. A gyermekek lehetőleg palackozott ivóvizet fogyasszanak.
 - b) A belvízzel/árvízzel elöntött területeken az ásott kutak és kis mélységű fűrt kutak vizét ivásra, főzésre és tisztálkodási célra még forralva sem ajánlott használni.
 - c) A belvízzel/árvízzel érintett területeken lázas betegség, hasmenés esetén azonnal forduljanak orvoshoz.
 - d) Az áradó vizekben, a belvízzel/árvízzel elöntött, kijelölt természetes vizű fürdőhelyeken a fürdés tilos.
 - e) Belvízzel, árvízzel elöntött konyhakertekből származó zöldségek, gyümölcsök felhasználás előtti alaposan mossák, tisztítják meg és lehetőség szerinti alaposan hőkezeljék.
 - f) Hogyan kezeljék az elhullott állatokat, vízzel kimosott hulladékokat.

A tájékoztatás módja: közvetlen megkeresés, plakát, szórólapok kihelyezés, szociálisan hátrányos helyzetű családok esetén a védőnői hálózat segítségével történő tájékoztatás.

A tájékoztatás az NNGYK és/vagy a fővárosi és vármegyei kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya által kiadott kommunikációs csomag, illetve lakossági tájékoztató segítségével történhet.

A járási/kerületi hivatal népegészségügyi osztály illetékességi területén életbe lépteti, és karban tartja a víz által (is) terjedő megbetegedések fokozott surveillance rendszerét, különös tekintettel az alábbiakra:

- Házi orvosoknak (házi gyermekorvosoknak) elrendeli, hogy a belvízzel/árvízzel érintett településeken (területeken) előforduló enterális és egyéb lázas, nem légúti megbetegedések számát, különösen halmozott előfordulás esetén, telefonon, vagy elektronikus levélben soron kívül is jelentsék. Az ilyen megbetegedések előfordulásának követésére a járási/kerületi hivatal népegészségügyi osztály megszervezi az óvodai, iskolai, munkahelyi hiányzásokról, a hasmenés ellen recept nélkül vásárolható gyógyszerek fogyásáról történő tájékozódást. Soron kívül elvégzi a veszélyhelyzettel összefüggő lakossági bejelentések kivizsgálását.
- Járvány gyanúja esetén a járványügyi vizsgálatot soron kívül elvégzi, a szükséges járványügyi intézkedéseket haladéktalanul meg kell tennie, és el kell rendelnie a szükséges laboratóriumi vizsgálatok elvégzését, a vármegyei kormányhivatal népegészségügyi főosztálya egyidejű tájékoztatásával.

A járási/fővárosi kerületi tisztifőorvos a veszélyhelyzeti zónába tartozó településekkel (területekkel) kapcsolatban gondoskodik a krónikus betegség miatt gondozottak, a művese kezeltek, a járványügyi intézkedést igénylők összeírásáról. Az összeírt betegek esetleges kitelepítés esetén nem a befogadó helyre, hanem kórházba kell, hogy kerüljenek. A döntés a házi orvos kompetenciája. Az adatokat a fővárosi és vármegyei kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya által elrendelt határidőre elektronikus úton továbbítja.

A járási/kerületi hivatal népegészségügyi osztály kapcsolatot tart fenn a házi orvosokkal, a mentőszolgálattal, az érintett egészségügyi intézményekkel, valamint a fővárosi és vármegyei kormányhivatal népegészségügyi főosztályainak készenléti ügyeletével.

A járási/kerületi tisztifőorvos figyelemmel kíséri a sürgősségi gyógyszerellátást biztosító gyógyszerterek működését, megközelíthetőségét, szükség esetén felhívja az elzárt/nehezen megközelíthető területek házi orvosainak a figyelmét a rendelőben a sürgősségi ellátáshoz szükséges gyógyszerek biztosításáról.

A járási/fővárosi kerületi hivatal népegészségügyi osztály az üzemeltetőktől folyamatosan tájékozik az ivóvíz minőségének biztonságos értékeléséhez szükséges adatokról, kellő információ hiányában a rendkívüli helyzetre való tekintettel egyedi vízszolgáltató, kis vízellátórendszerek esetében intézkedik a szükséges hatósági vízvizsgálatok elvégzéséről.

Szennyezés alapos gyanúja, illetve szennyezés bekövetkezése esetén határozattal elrendeli a fertőtlenítést az alábbiak szerint: a szennyezés lehetőségének kiküszöbölése, valamint a hibaelhárítás után 24 óráig fokozott klórozás szükséges 3-4 mg/l aktív klórszint ammóniumos vízben, 0,8-1,0 mg/l aktív klórszint ammónium mentes vízben a fogyasztói csapokon mérve.

Átmeneti ivóvízellátást rendel el.

Közhasználati fürdőhelyeken fürdőzési tilalmat rendel el.
Medencés fürdőknél indokolt esetben (pl. a vízutánpótlás veszélyeztetése, járványveszély) elrendeli a medencés fürdő működésének felfüggesztését.

A járási/fővárosi kerületi hivatal elvégzi a polgármesterek által kijelölt, az esetleges kitelepülés (kimenekítés) esetén igénybe vehető befogadó objektumok előzetes közegészségügyi-járványügyi ellenőrzését.

A veszélyhelyzeti területeken a járási/kerületi tisztifőorvos elrendeli ételmezés-egészségügyi egységek fokozott figyelemmel kísérését, a kitelepítettek, a védekezést végzők étkeztetését. Gondoskodik megfelelő mennyiségű gamma globulin oltóanyag készletben tartásáról. Felméri a saját dolgozók védőeszköz és kézfertőtlenítő igényét és gondoskodik azok rendelkezésre állásáról (gumicsizma, védőkesztyű, kézfertőtlenítő szer.)

A járási/fővárosi kerületi hivatal népegészségügyi osztály információt gyűjt a kereskedelmi forgalomban kapható klórmész, felület- és kézfertőtlenítő-szerek mennyiségéről, figyelmet fordít arra, hogy a veszélyhelyzeti területeken ezek kellő mennyiségben álljanak rendelkezésre. A rendelkezésre álló információkat továbbítja a helyi védelmi bizottságokhoz, önkormányzatokhoz.

Mentés, kárelhárítás időszaka:

Járási/fővárosi kerületi tisztifőorvos

Részt vesz a helyi védelmi bizottság munkájában, illetékességi területén közreműködik a védekezési feladatok egészségügyi tennivalóinak koordinálásában, illetve szervezi azok végrehajtását.

Járási/fővárosi kerületi hivatal népegészségügyi osztály:

- Közreműködik az egészségügyi rendszabályok érvényesítésében, ellenőrzésében.
- Végzi az érintett Vízművek (Szolgáltatók) fokozott ellenőrzését a közkifolyók, kijelölt mintavételi helyek mintavételezését.
- Az ivóvízszolgáltatók részére fokozott monitoringot rendel el.
- Szükség esetén javaslatot tesz a vízfogyasztás korlátozások bevezetésére (csak forralás után fogyasztható, ivóvízként nem fogyasztható, főzésre, mosásra, itatásra nem használható stb.).
- Elrendeli az átmeneti ivóvízellátást.
- Elrendeli a koporsós temetés felfüggesztését.
- Az érintett kijelölt természetes fürdőhelyeken fürdőzési tilalmat rendel el.
- Kitelepítés (kimenekítés) befogadás esetén végzendő egészségügyi feladatok végzése:
 - a) fertőző betegek, bacilusgázdák elkülönített szállítása, elhelyezése szervezésében való közreműködés,
 - b) befogadó helyek közegészségügyi, járványügyi ellenőrzése,
 - c) ahol tömegszállások vannak, illetve kitelepítésre került sor és a kitelepítettek kórházi elhelyezésre (fogyatékosok, krónikus betegségük miatt gondozottak) kerültek, soron kívüli járványügyi ellenőrzéssel győződik meg az elhelyezés megfelelő voltáról,
 - d) a védekezésben, kárelhárításban résztvevő külső erők közösségi szállásainak ellenőrzése, közegészségügyi rendszabályok érvényesítése, és az egészségügyi ellátás szervezése, szakmai segítségnyújtás a védekezésben résztvevők védőeszköz, illetve oltásokkal, kézfertőtlenítő-szerrel kapcsolatos ellátásához,

- e) a lakosság egészségügyi ellátása érdekében, szükség esetén javaslattétel a háziorvosi körzethatárok módosítására,
- f) enterális, lázas, toxikus megbetegedések azonnali jelentése, védőoltások (has-tífusz, hepatitis stb.) szervezése,
- g) részvétel a lakosság tájékoztatásában,
- h) árvízzel fenyegetett területen lévő vegyszertárolást végző (pince vagy alagsori szinten) egységek kémiai biztonsági felügyelete.

Az árvízi védekezés utáni időszak

Járási/fővárosi kerületi hivatal népegészségügyi osztály

A visszatelepítés feltételei ellenőrzésében való közreműködés, a fertőtlenítések szakmai ellenőrzése, és segítségnyújtás a végrehajtáshoz, szükség esetén közreműködés a rovar, rágcsáló irtás szervezésében.

A környezetvédelmi szervekkel együttműködve ellenőrzi a védekezési anyagok (homokzsák, homok stb.) további hasznosítását, a veszélyes anyagok elhelyezését, kezelését.

A végrehajtott feladatok értékelése, tapasztalatok összegzése, elszámolások, jelentések, javaslatok felterjesztése.

Alapelvek, szakmai ajánlások az egyes részfeladatok végrehajtásához

Az átmeneti szállások működésével kapcsolatos közegészségügyi-járványügyi teendőkre és végrehajtásuk ellenőrzésére.

Az ár- és belvízzel sújtott területekről kitelepített, tömegszálláson elhelyezett személyek epidemiológiai szempontból rizikó csoportnak minősülnek. Az elhelyezés körülményei természetesen kedvezőtlenebbek a korábbi családi elhelyezésnél, a zsúfoltság, a WC-k, mosdók, zuhanyozók szűk keresztmetszete, az átmeneti jellegű tömegétkeztetés az átlagosnál lényegesen nagyobb fertőzési veszélyt jelentenek.

Tekintettel a minden valószínűség szerint nem rövid, hanem esetleg hónapokig tartó elhelyezésre, a következők betartása és ellenőrzése különösen fontos:

- 1) A tömegszálláson elhelyezettek megerősített egészségügyi ellátásáról gondoskodni kell (orvosi, ügyeleti ellátás, védőnő biztosítása stb.) A közösséget ellátó háziorvos figyelmét az esetlegesen előforduló fertőző betegségekre külön is fel kell hívni.
- 2) A közösségi szálláson elhelyezett személyek egészségi állapotáról, az előfordult betegségről az egészségügyi ellátást biztosítónak nyilvántartást kell vezetni.
- 3) Fel kell hívni a közösségi szálláson elhelyezettek figyelmét, hogy bármilyen panasz, tünet, betegség esetén az orvosnál azonnal jelentkezniük kell. Az orvos köteles a népegészségügyi szervek felé azonnal jelenteni, ha lázas kiütéses, illetve enterális betegséget tapasztal a közösségi szálláson elhelyezettek körében
- 4) A gyermekek esedékes, életkorhoz kötött kötelező oltásait azonnal meg kell adni, az elmaradt oltásokat pótolni szükséges, és ezek megtörténtét dokumentálni kell.
- 5) Amennyiben komplex körülmények alapján meghatározott oltások szükségessége felmerül, annak indokoltságát az NNGYK-val egyeztetni kell.
- 6) Tömegszállásokon igen nagy veszélye van a tetvesség elszaporodásának. A helyzet folyamatos figyelemmel kísérése érdekében, a járási/kerületi hivatalok népegészségügyi osztályának hetente egyszer tetvességi vizsgálatot kell végezni, a vizsgálat eredményét a fővárosi és vármegyei kormányhivatalnak jelenteni kell.
- 7) Folyamatosan biztosítani kell a WC használat, a fertőtlenítőszeres kézmosás és tisztálkodás lehetőségét.
- 8) Biztosítani kell a szükséges kártevő és rágcsálóirtást.

- 9) Az árvíz, belvíz elől menekülteket befogadó helyeken nagy gondot kell fordítani az élelmiszerkereskedelmi és étkeztető helyeken az alapvető higiénés rendszabályok betartására, és a működésére vonatkozó közegészségügyi előírások érvényesítésére. Különös figyelmet kell fordítani a kisgyermek, betegek, öregek étkeztetésére.
- 10) Az élelmiszerüzletekben, a közétkeztető, vendéglátó létesítmények raktáraiban – lehetőség szerint gyakoribb ütemezéssel – biztosítani kell az alapvető élelmiszerekből szükséges mennyiséget és választékot (kenyér, tej, tea, cukor, só, liszt, tartósított húsfélék, konzervek, alma, bébi konzervek).
- 11) Az átmeneti szálláson az ivásra ivóvíz minőségű vizet (vezetékes víz, ásványvíz, lajt kocsis víz stb.) elegendő mennyiségben biztosítani kell. A vízellátás folyamatos felügyeletéről az egészségügyi hatóság köteles gondoskodni.
- 12) Biztosítani kell a szennyvíz és hulladék megfelelő gyűjtését és elhelyezését.
- 13) A konyhákban – különös tekintettel az engedélyezett adagszám valószínű túllépésére – fokozott figyelmet kell fordítani az élelmiszer nyersanyagok, élelmiszerek szennyeződésétől védett, szakosított tárolására, az eltarthatósági idők betartására (a készletforgásra), a hűtőtárolás előírt hőmérsékletére, a tisztításra, előkészítésre, tiszta és szennyes folyamatok megfelelő elkülönítésére, a dolgozók orvosi alkalmasságára, higiénéjére, a hőkezelés hőmérsékletére, idejére.
- 14) Tilos nyers tojást tartalmazó, gyengén hőkezelhető, kockázatos ételek készítése.
- 15) A megfelelő hőkezelést minden körülmények között biztosítani kell. A jó hőkezelhetőség érdekében húsonál, egyéb darabos élelmiszernél törekedni kell az egyforma, lehetőleg kis méretek, vékony szeletek kialakítására. Gondoskodni kell a főtt, sült ételek frissen, melegen történő fogyasztásáról.
- 16) Különös figyelmet kell fordítani a fertőtlenítőszeres mosogatóra.
- 17) A védőnők, pedagógusok higiénés, szakmai kiselőadások tartásával, gyermekek oktatásával segíthetnek a kitelepített felnőttek és gyermekek pszichés gondozásában, a visszatelepítés utáni megbetegedések megelőzésében.
- 18) Az átmeneti közösségi elhelyezés céljára használt épület helyiségeinek fertőtlenítő takarítását, (ezen belül a WC-k, fürdők, mosakodó helyiségek) fokozott fertőtlenítését, illetve az ágyneműk és a testi ruházat megfelelő gyakoriságú mosatását/mosási lehetőségét is biztosítani kell.
- 19) A Népegészségügyi Osztály folyamatos járványügyi-közegészségügyi felügyeletet köteles a szálláshelyen biztosítani, különös figyelemmel az előbbieken leírtakra is. Az ellenőrzéseket dokumentálni szükséges ellenőrzési jegyzőkönyvek felvételével. Az ellenőrzéseket fel kell használni felvilágosító tevékenység végzésére is.

Védőoltások

Az ár- és belvízzel sújtott területeken a katasztrófa akut szakaszára, illetve a veszély felszámolási időszakára vonatkozóan, meghatározott csoportok védőoltása szükséges. Ezen csoportokat elsősorban az enteriális úton terjedő fertőző betegségek veszélyeztetik, melyek közül csak a hastífusz és a hepatitis A vírusfertőzések ellen van specifikus védelem. Ennek megfelelően kiemelt jelentősége van a higiénés szabályok betartásának – ezen belül is a kézmosásnak és kézfertőtlenítésnek – melyek révén valamennyi, védőoltásokkal befolyásolható és nem befolyásolható fertőzés megelőzhető. Ennek megfelelően a higiénés szabályok betartása a védőoltások mellett is szükséges.

Az oltások csoportosítása:

- I. Hivatásszerűen védelmi feladatokat ellátó személyek (pl. katonák, katasztrófavédelmisek, polgári védelmisek, tűzoltók, vízügyi dolgozók stb.) számára a következő oltóanyagok adása lehetséges:
 - hastífusz,
 - Di-Te.

- II. Lakossági csoportok számára – indokolt esetben – hastífusz, gamma-globulin adása jöhet szóba, amennyiben a belvív/árvíz minősítetten fertőzött (árnyékszéket önt ki, stb.) a lakosok nem kerültek kitelepítésre és az adott lakosságcsoport tagjaitól a személyi higiénés szabályok betartása objektív vagy szubjektív körülmények miatt nehezen várható el.

- III. Befogadó településre áttelepített, tömegszálláson elhelyezett közösség szükséges oltásait, a kitelepített település korábbi járványügyi helyzete, a tömegszálláson elhelyezett személyek száma, kor és higiénés kulturáltsági összetétele és az elhelyezés minősége befolyásolja. Miután a fentieknek megfelelően a megelőzési célzatú oltások indikációja komplex elemzést feltételez, ezért a szükséges oltásokkal kapcsolatban az NNGYK járványügyi szakterületével előzetesen konzultálni szükséges.
 A tömegszálláson elhelyezett gyermekek életkorhoz kötött kötelező oltásainak megtörténtét ellenőrizni kell, az esedékes oltásokat azonnal be kell adni, az elmaradt oltásokat pótolni kell. Tömegszállítás körülményei között viszonylagosan kevés fogékony személy fertőzöttsége esetén is járvány alakulhat ki.

A védőoltások között tartandó időközökről a beadás egyéb szabályairól az évente kiadott Védőoltási Módszertani Levél rendelkezik, valamint a szakmai szabályok betartása kötelező. A védőoltásokról dokumentációt (oltási lista) kell készíteni. Ezen kívül az oltott személyeknek egyéni igazolásul használni kell az oltási könyveket. A felnőttek oltásánál a „Védőoltási könyv 14 év feletti személyek részére” megnevezésű oltási könyvet, gyermekek oltásánál a „Gyermek-egészségügyi Kiskönyvet.”

Az esetlegesen előfordult fokozott oltási reakciókat és az oltással vélhetően összefüggő szövődeményeket, a házi orvosnak (egészségügyi szolgáltatóknak), az észlelést követően azonnal jelenteni szükséges az illetékes járási/kerületi népegészségügyi hivatalnak.

Az oltóanyagokat, a szükséges kisebb mennyiségű tartalékkal együtt (olyan mennyiségben, hogy mindennapos kiszállítás ne váljék szükségessé, hétvégi, vagy egyéb hiány se alakuljon ki) az oltóanyagok szokásos megrendelési módján az NNGYK Járványügyi és Infekciókontroll Főosztálytól kell megrendelni.

Az ajánlásban foglaltakat – tájékoztatásképpen – javasolt az érintett házi orvosok számára is megküldeni.

Megbetegedési veszély esetén kötelező védőoltásokkal kapcsolatos teendőket a 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet szabályozza. A 6. § alapján, ha a megbetegedési veszély egy régió lakosságának egészét vagy egy vármegyén belül több település lakosságát érinti, a fővárosi és vármegyei tisztifőorvos rendeli el a védőoltásokat.

Árvíz esetén a hastífusz- és tetanusz megbetegedések fokozott kockázata mindig fennáll, a védőoltások lebonyolításában, szervezésében a fővárosi és vármegyei tisztifőorvos intézkedése alapján a járási/kerületi hivatal közreműködik, az oltóanyagot a fővárosi és vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya ingyenesen biztosítja.

Szükség esetén egyéb fertőző betegségek elleni védőoltás vagy gyógyszeres megelőző kezelés a fentiekhez hasonlóan alkalmazható.

Vízhigiénés intézkedések

Árvíz - belvív sújtotta területeken a következő, alapvető ivóvíz-biztonsági intézkedések szükségesek.

Az illetékes és hatáskörrel rendelkező népegészségügyi szervek:

1. Rendeljük el a vízi közmű üzemeltetőnél a vízellátást biztosító kutak kútaknáinak, térszíni víztárolóinak soron kívüli műszaki ellenőrzését, kérjenek naprakész tájékoztatást az ivóvízbázisok, belvízzel/árvízzel való veszélyeztetettségéről. Megalapozott gyanú esetén végeztessenek soron kívüli célzott, önellenőrző laboratóriumi (bakteriológiai, kémiai, mikroszkópos) ivóvizsgálatokat, különös tekintettel az általános indikátor paraméterekre (pl. E. coli, fekális enterococcusok, Clostridium, telepszám 37°C-on is, mikroszkópos biológiai szennyezettség, ammónium, nitrit, nitrát, klorid, KOI), ill. a helyi viszonyok, kiemelt szennyező források ismeretében meghatározhatókra.
2. Az egyedi, illetve kis vízellátó rendszerek üzemeltetőjénél ugyancsak rendeljük el a vízellátást biztosító kutak kút, térszíni víztárolók soron kívüli műszaki ellenőrzését, indokolt esetben végeztessenek soron kívüli önellenőrző laboratóriumi ivóvizsgálatokat.
3. Az egészségügyi hatóságnál naprakész tájékozottság szükséges a temetők, a szennyvíztisztítók és átemelők, szennyvíz- és hulladéktárolók, személtlerakók, dögkutak, trágyadombok, árnyékszékek vízzel való elöntöttségéről és ezeknek az ivóvízellátásban szereplő műtárgyakhoz való viszonyáról.
4. Az önkormányzat bevonásával a szokásosnál gyakrabban és alaposabban tájékoztassák a lakosságot az ivással, háztartási vízhasználattal összefüggő higiénés általános és a veszélyhelyzetben alkalmazandó különös szabályok betartásáról, valamint az egészségvédelem lehetőségeiről.
5. A lakosságot tájékoztatni kell, hogy
 - a vezetékes ivóvíz ellátásnál minden átmeneti vízkimaradást, szokatlanul nagy nyomáscsökkenést azonnal jelentsenek az önkormányzatnak, illetve a területileg illetékes népegészségügyi szervnek, az NNGYK-nak, és további intézkedésig forralják a vizet, a gyermekek lehetőleg palackozott ivóvizet fogyasszanak.
 - a belvízzel/árvízzel elöntött területeken az ásott kutak és kis mélységű fűrt kutak vizét ivásra, háztartási célra még forralva sem ajánlott használni,
 - a belvízzel/árvízzel érintett területeken lázas betegség, hasmenés esetén feltétlenül forduljanak azonnal orvoshoz.
 - az áradó vizekben, a belvízzel/árvízzel elöntött kijelölt természetes vizű fürdőhelyeken a fürdés nem ajánlott, illetve tilos.
6. Életbe kell léptetni és karban kell tartani a víz által (is) terjedő megbetegedések fokozott surveillance rendszerét, különös tekintettel az alábbiakra:
 - 6.1 Házi orvosoknak (házi gyermekorvosoknak) el kell rendelni, hogy a belvízzel/árvízzel érintett településeken előforduló enterális és egyéb lázas nem légúti megbetegedések számát, különösen halmozott előfordulását telefonon, vagy elektronikus levélben soron kívül is jelentsék a területileg illetékes járási/kerületi hivatal népegészségügyi osztálynak. Az ilyen megbetegedések előfordulásának követésére egyéb tájékozási lehetőségeket is igénybe kell venni (pl. óvodai, iskolai, munkahelyi hiányzások, hasmenés ellen recept nélkül vásárolható gyógyszerek fogynása, lakossági bejelentések kivizsgálása, stb.).
 - 6.2 Járvány gyanúja esetén a városi intézetnek a járványügyi szemlét soron kívül el kell végeznie, a járványügyi intézkedéseket haladéktalanul meg kell tennie, és el kell végeztetnie a szükséges laboratóriumi ivóvizsgálatokat.

- 6.3 Ki kell terjeszteni átmenetileg a szennyvíz surveillance rendszert az érintett területekre és potenciálisan megjelenő kórokozókra.
- 6.4 Indokolt esetben (pl. a vízutánpótlás veszélyeztetése, járványveszély) el kell rendelni a medencés fürdő szolgáltatások felfüggesztését.
7. A vízi-közmű szolgáltatóknak el kell rendelni, hogy:
elárasztott területeken biztosítsák a kutak és térszíni víztározók fokozott megfigyelését, kút, akna elárasztása, illetve térszíni víztározó szennyeződése esetén azok fertőtlenítő klórozását, illetve fokozott klórozását.
8. A soron kívüli ivóvízvizsgálatok koordinálása és értékelése az NNGYK feladata. Amennyiben a vízmű, vagy az általa megbízott laboratórium nem alkalmas az elrendelt ivóvízvizsgálatok végzésére, közegészségügyi érdekből, vagy utólagos költségtérítés ellenében a járási népegészségügyi intézetek a vízhygiénés szemle keretében veszik a mintát, a kijelölt laboratóriumi központokba szállítják, ahol azt bevizsgálják.
- 8.1 Nyomáskimaradás, illetve csőtörés esetén folyamatosan (pl. 24 óránként) vízminta vizsgálat szükséges kijelölt hálózati mintavételi pontokon, fogyasztói csapokon is.
- 8.2 Szennyezés, illetve szennyezés bekövetkezése (vagy alapos gyanúja) esetén a szennyezés lehetőségének kiküszöbölése, valamint hibaelhárítás után 24 óráig szükséges a fokozott klórozás. (3-4 mg/L aktív klór szint ammóniumos vízben, 0,8-1 mg/l aktív klór szint ammónium-mentes vízben a fogyasztói csapokon mérve).
- 8.3 Ha aktív klór mérésére a vízműnek nincs betanított embere, a területileg illetékes népegészségügyi szerv tanítson be erre alkalmas vízműves alkalmazottat, akit az üzemeltető lásson el felszereléssel (vegyszerrel).
- 8.4 Utána eredeti klórozási mértékre visszaállás. Ha eredetileg nem volt klórozás, még szükséges (0,2 mg/l aktív klór szint fenntartása a végleges felszabadításig).
- 8.5 Normál állapot verifikálásához már a vízvizsgálatot ki kell bővíteni *Pseudomonas aeruginosa* telepszám (37 és 22°C) vizsgálatával.
9. Amennyiben a szennyezést okozó belvíz minősítetten szennyezett (szemétlerakó, árnyékszék, dögkút, stb. kimosása), akkor a lakosságot tájékoztatni kell, hogy a szennyezés teljes megszűnéséig sem ivásra, sem főzésre, sem mosogatásra nem használható a víz. Ez alatt természetesen a külső vízellátást (szállított vízzel) biztosítani kell.
10. Kiegészítő preventív járványügyi intézkedések:
- 10.1 Belvízzel elöntött temetőben koporsós temetés felfüggesztése,
- 10.2 Tífusz baciluszgazdák környezetének fokozott ellenőrzése, rendszeres fertőtlenítése.
11. Járványügyi helyzet monitorozása különleges jelentőséggel bír, ezért a szokásos rendszerben jelentett fertőző betegségeket naponta fokozott figyelemmel kell kísérni és a szükséges járványügyi intézkedéseket meg kell tenni,
- 11.1 Előzőekben említett soron kívüli bejelentésekre soron kívül intézkedni szükséges,
- 11.2 Hastífusz elleni védőoltás szükséges a belvízzel/árvízzel érintett településeken (függetlenül attól, hogy az adott településen van-e nyilvántartott hastífusz baktériumgazda, vagy sem), abban az esetben, ha a belvíz/árvíz minősítetten fertőzött (árnyékszéket önt ki, stb.) a lakosok nem kerülnek kitelepítésre, és az érintett lakosságcsoport tagjaitól a személyi higiénés szabályok betartása nehezen elvárható,
- 11.3 Hepatitis A vírusfertőzés ellen specifikus immunizáció elrendelése is mérlegelendő az előbbieken felsorolt indokok esetén, azonban ezen indikációhoz a település korábbi Hepatitis A járványügyi helyzetét is figyelembe kell venni.
12. Az területi népegészségügyi intézetek a belvízzel/árvízzel érintett területeken hozott speciális, ill. rendkívüli intézkedéseikről minden esetben összefoglaló tájékoztatást küldenek az NNGYK Központi Ügyeletére.

Fertőtlenítési eljárások

A folyamatos és a záró fertőtlenítés:

Alapelvek:

A végrehajtásnál törekedni kell arra, hogy minden fertőzött anyag lehetőleg a helyszínen kerüljön fertőtlenítésre!

- A fertőtlenítendő anyagok csoportosítása, azonos módszerrel történő fertőtlenítése
- A fertőzött és tiszta oldal elvének betartása
- A végrehajtás dokumentálása
- Gyors tájékozódás és döntés arról, hogy:
 - a) Milyen módszerek alkalmazása célszerű,
 - b) Milyen sorrendben és hol hajtják végre.

Fertőtlenítéssel kapcsolatos tevékenység:

Az egészségügyi hatóság szakmailag felügyeli, irányítja a katasztrófavédelem, lakosság által végzett fertőtlenítést. A helyi erőtől függően operatíván is részt vehet a fertőtlenítésben. Az egészségőr-fertőtlenítők a szükségessé váló mintavételezéseket elvégzik, a mintákat az intézet laboratóriumába szállítják.

Munkavédelmi előírások:

- Védőruha és védőfelszerelés biztosítása,
- A levett védőruha váltása, fertőtlenítése.

A fertőtlenítés kiterjedése:

Tárgyak, helységek:

- Ürülékek, váladékok,
- Helyiségek berendezési, felszerelési tárgyai,
- WC-k, árnyékszék, latrinák,
- Fürdőszoba/zuhanyozó,
- Tárgyak, eszközök.

Személyi fertőtlenítés (csak indokolt esetben!) kiterjedése:

- Betegre,
- Ápoló személyzetre,
- Szállító személyzetre,
- A védekezésben közvetlenül résztvevő egyéb személyekre.

Személyi fertőtlenítés típusai:

- Higiénés kézfertőtlenítés: erre a célra engedélyezett fertőtlenítőszer készítményekkel,
- Teljes személyi fertőtlenítés. (Csak indokolt esetben!) Kéz- és bőrfertőtlenítő szerrel.

Ürgödörös árnyékszékek, latrinák kezelése (csatornázás hiányában)

A kezelés kiterjedése: ürgödör tartalmára, valamint a felépítményre.

Folyamatos kezelés esetén: ürgödör tartalmának felületére 1 m²-ként 1 kg klórmeszet terítünk. Ülődeszkat, padozatot, oldalfalakat: 10%-os klórmész oldattal kezeljük.

Egyszeri kezelés esetén: ürgödör tartalmához m³-ként 37,5 kg klórmeszet, vagy 37,5 kg égetett meszet elegyítünk. A felépítményt 10%-os klórmész oldattal kezeljük.

Talaj kezelése: (csak indokolt esetben!)

A fertőzött (fekáliás, egyéb fertőző szennyeződést tartalmazó) talaj felületét kb. 10 cm mélyen, 10%-os klórmész oldattal kell átitatni.

Házak, lakások, egyéb helyiségek, zárt terek szennyezett, fertőzött padlózatának, falfelületeinek fertőtlenítése:

Padlózat és falfelületek fertőtlenítése: NNGYK által engedélyezett baktericid, virucid felületfertőtlenítővel.

Behatási idő: leírás szerint, melynek elteltével, ha előírás szerint szükséges, akkor vízzel történő öblítés, felmosás.

Az egészségügyi kártevők elleni védekezés

Árvíz alkalmával az egészségügyi kártevők közül általában a szúnyogok, különféle légyfajok és patkányok, a tömegszállításokon elhelyezett, kitelepített személyeknél alkalmilag a vérszívó tetvek ártalma jelentkezhethet.

Az ellenük történő védekezés általános jogi alapja az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. Törvényt módosító 1999. évi LXXI. Törvény 12.§-a. E módosítás szerint a területileg illetékes települési önkormányzat környezet- és település-egészségügyi feladatai körében biztosítja a 18/1998. (VI.3.) NM rendelet 36.§-ban megjelölt, tehát az árvíz alkalmával is előforduló rovarok és rágcsálók irtását.

A szúnyog,- légy- és patkányirtáshoz szükséges pénzügyi fedezetről történő gondoskodás tehát az önkormányzat, a szakmai indokoltság megállapítása (pl. a szúnyogártalom mértékének meghatározása, a légi úton történő szúnyogirtás területének kijelölése stb.) pedig az egészségügyi hatóság hatáskörébe tartozik. Ugyancsak az egészségügyi hatóság biztosítja a tetvesség elleni küzdelem személyi- és tárgyi feltételeit.

A felsorolt kártevők elleni küzdelem fontosabb szempontjai:

1. Szúnyogok elleni védekezés

Az imágóirtás végrehajtása kizárólag lakott területeken indokolt. Az ártereken dolgozók védelme rovarriasztó szerek felhasználásával biztosítandó.

Ártéren dolgozók egyéni védelme:

Célja: az ott tartózkodók szúnyog- (esetleg kullancs-) csípéstől való megvédése.

Módszere: rovarriasztó szer alkalmazása

Felhasználható riasztószer: bármelyik engedélyezett készítmény

Gyakorisága: a készítmény hatóanyag-tartalmától függően 3-10 óra

Biztosítja: önkormányzat

2. Legyek elleni védekezés

Célja: a bomló trágyából és szemétből, az elhullott állatokból kikelő különféle légyfajok (pl. házi legyek, döglegyek, húslegyek, stb.) elpusztítása

Módszere: szabadban: melegköd képzés, zárt térben: hidegköd képzés, vagy ULV- eljárás

Végrehajtja: egészségügyi kártevőirtással foglalkozó szakember

Megrendelő: az önkormányzat

3. Patkányok (egyéb rágcsálók) elleni védekezés

Célja: az elszaporodott patkányok kiirtása, a terület patkánymentesítése

Módszere: mérgezett csalétek (elsősorban víztaszító tulajdonságú paraffinos készítmények) kihelyezése.

Végrehajtja: egészségügyi kártevőirtással foglalkozó szakember.

Megrendelő: az önkormányzat

4. Vérszívó tetvek elleni védekezés

Célja: a tömegszálláson elhelyezettek (kitelepített személyek) vizsgálata és a (ruha-, fej-) tetvesnek talált személyek azonnali tetűmentesítése.

Végrehajtja: A DDD tevékenységgel megbízott járványügyi felügyelő (szükség esetén a járási/kerületi népegészségügyi osztály felügyelőinek és egészségőr-fertőtlenítőinek bevonásával).